

10.3.3 Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 3. Νέο Πρότυπο Ορεινού Τουριστικού Προϊόντος Τροόδους

Η διαμόρφωση των βασικών κατευθύνσεων για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα της περιοχής του Τροόδους έλαβε υπόψη:

- Τα κεντρικά ζητήματα όπως προκύπτουν από τη διάγνωση του τομέα του τουρισμού και την SWOT ανάλυση και αφορούν κυρίως, το πρόβλημα της πληρότητας, της εποχικότητας και της έλλειψης του τουριστικού προϊόντος Τροόδους
- Την νέα Εθνική Στρατηγική του Τουρισμού

Με βάση τα παραπάνω, διαμορφώνονται οι εξής **βασικές κατευθύνσεις**, ως πλαίσιο της τουριστικής στρατηγικής του Τροόδους:

- **Αναγνώριση της ορεινής Κύπρου ως διακριτής Τουριστικής Περιφέρειας**
- **Διαμόρφωση της νέας Πολιτικής Τουρισμού για το ορεινό προϊόν Τροόδους**

(α) Αναγνώριση της ορεινής Κύπρου ως διακριτή Τουριστική Περιφέρεια

Η αναγνώριση των ορεινών Κοινοτήτων του Τροόδους ως διακριτή Τουριστική Περιφέρεια, ουσιαστικά προωθεί τη διαμόρφωση και προώθηση του ιδιαίτερου τουριστικού προϊόντος της περιοχής, στο πλαίσιο της ΕΣΑΟΚ, σε συμφωνία με την αρχή της ορεινότητας και ταυτόχρονα σε διακριτή θέση σε σχέση με τον Τουρισμό της υπόλοιπης Κύπρου. Η αναγνώριση αυτή ως βασικό της χαρακτηριστικό, έχει τη διαμόρφωση μιας ορεινής τουριστικής πολιτικής.

(β) Διαμόρφωση της νέας Πολιτικής Τουρισμού για το ορεινό προϊόν Τροόδους

Διαμόρφωση της νέας Πολιτικής Τουρισμού για το ορεινό προϊόν “Τροόδους”, η οποία να υιοθετεί, συνδυάζει και εξειδικεύει τις κατευθυντήριες αρχές της **Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού** και της **ΕΣΑΟΚ**.

Η **πολιτική τουρισμού του Τροόδους** είναι αναγκαία για την προώθηση του τουρισμού σύμφωνα με τις γεωγραφικές, πολιτιστικές και κοινωνικοοικονομικές ιδιαιτερότητες του Τροόδους, την αποτελεσματική αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων του, και τη συμβολή της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική οικονομία.

Η πολιτική αυτή θα πρέπει:

- ✓ να υποστηρίξει την εφαρμογή ενός σχεδίου ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού στο Τρόοδος,
- ✓ να διασφαλίσει την παροχή ενός λειτουργικού και ευέλικτου **θεσμικού πλαισίου** για τον τουρισμό της περιοχής, και
- ✓ να αξιοποιήσει τα **χωρικά επίπεδα σχεδιασμού και εφαρμογής** που θα προσδιορίσει και θα προτείνει η Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης του Τροόδους.

Με βάση τα συμπεράσματα της διάγνωσης του τουριστικού τομέα του Τροόδους, το Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του Τουρισμού του Τροόδους οργανώνεται πάνω σε δύο πυλώνες:

1^{ος}: Ο προσδιορισμός του προτύπου του ορεινού τουρισμού και του προϊόντος του, και

2^{ος}: Τα χωρικά επίπεδα οργάνωσης, εφαρμογής και συντονισμού της τουριστικής πολιτικής.

1. Ολοκληρωμένο Σχέδιο Παρέμβασης

Με βάση τη διάγνωση, τη SWOT και τις κατευθύνσεις, οι **βασικοί άξονες** του Σχεδίου Δράσης για την ανάπτυξη του τουρισμού του Τροόδους, διαμορφώνονται ως εξής:

- Ενίσχυση και αναβάθμιση του ρόλου του κυβερνητικού μηχανισμού υποστήριξης του τουρισμού στο Τρόοδος. Δημιουργία Επαρχιακού Γραφείου Τουρισμού (επιθεωρητές και κέντρο πληροφόρησης).

- Σχεδιασμός ορεινής τουριστικής πολιτικής (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, πλαίσιο οργάνωσης των ιδιωτικών τουριστικών υποδομών, κατάταξη καταλυμάτων)

Κτίσιμο του νέου τουριστικού προϊόντος λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες τάσεις του τουρισμού προς την κατεύθυνση της σύνδεσης των διακοπών με τα γνωρίσματα της περιοχής, γεγονός που επιβάλλει τη μετατόπιση της λογικής του τουριστικού σχεδιασμού από το «**κατάλυμα**» στη «**δραστηριότητα**».

Ανάδειξη της ορεινής Κύπρου σε μία νέα πολυθεματική περιοχή ορεινού τουρισμού, αξιολογώντας και αναδεικνύοντας συγκεκριμένες μορφές **εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού** στο Τρόοδος ως βασική μορφή εξασφάλισης ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τους πόρους της περιοχής με βάση τις διεθνείς τάσεις. Επιδίωξη πρέπει να είναι η σύζευξη της τουριστικής διαμονής με την βιώσιμη διαχείριση φυσικών περιοχών.

- **Οικοδόμηση της πολυεταιρικότητας** σε πολλαπλά επίπεδα διακυβέρνησης : συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων με τους παραγωγούς της τοπικής οικονομίας και άλλους ιδιωτικούς και κοινωνικούς φορείς, και τέλος, τους αρμόδιους δημόσιους φορείς, ώστε να επιτευχθεί η αναβάθμιση της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος εντός και εκτός των επιχειρήσεων, με την εφαρμογή σήματος ποιότητας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στις κοινότητες.

- **Σχεδιασμός εδαφικού μάρκετινγκ** (territorial marketing) για την προβολή του τουρισμού του Τροόδους. Τα τουριστικά προϊόντα θα πρέπει να τροφοδοτήσουν τον σχεδιασμό του μάρκετινγκ, με βάση το πέρασμα από την απλή έκθεση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής, στην ανάδειξη και εγγύηση της σχέσης τοπικών πόρων, εμπειριών και δραστηριοτήτων που προσφέρει η περιοχή για τον επισκέπτη.

Βασικός στόχος του παραπάνω σχεδίου δράσης θα πρέπει να είναι η αύξηση της πληρότητας με την ταυτόχρονη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου (δημιουργία σταθερών θέσεων εργασίας). Για την επίτευξη του στόχου αυτού, είναι δυνατό ο εναλλακτικός τουρισμός να συμβάλει στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος ως προς το χρόνο, το χώρο και το περιεχόμενό του.

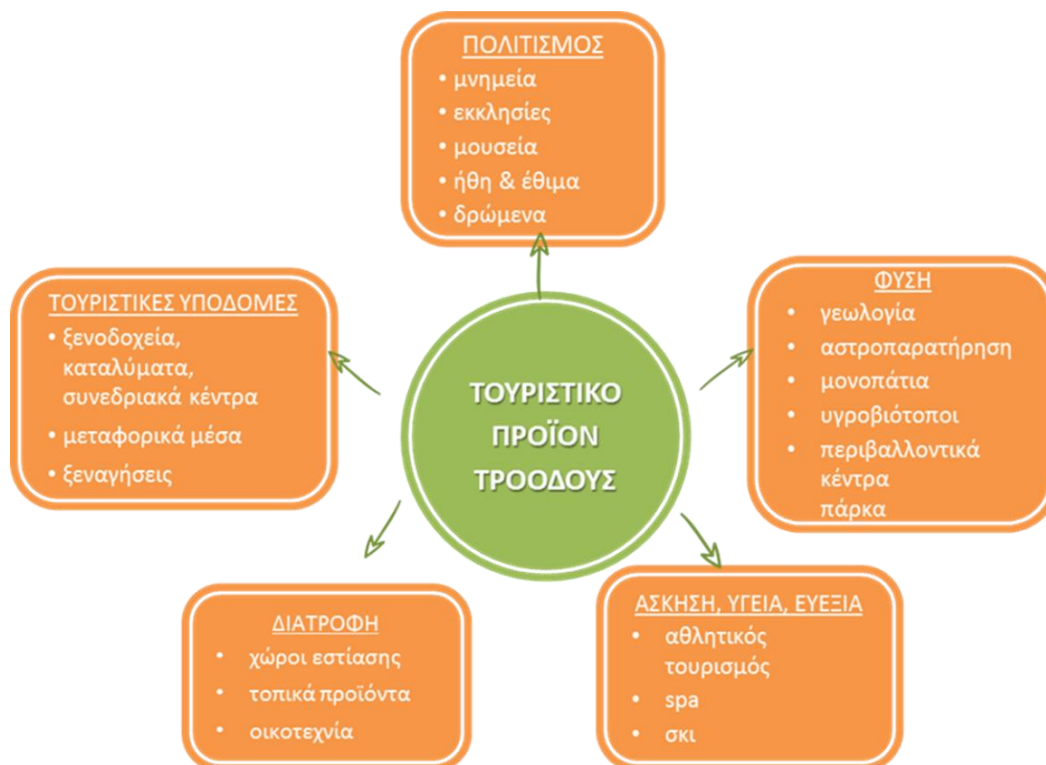
1.1. Οργάνωση του προτύπου του ορεινού τουρισμού και του προϊόντος του

1.1.1. Το Τουριστικό προϊόν του Τροόδους

Το τουριστικό προϊόν του Τροόδους θα πρέπει να οργανωθεί ως ένα σύμπλεγμα αλληλοσυμπληρούμενων και αλληλεξαρτημένων παραγωγικών κλάδων, οι οποίοι θα συμμετέχουν ισότιμα, ταυτόχρονα, ενεργά και καθοριστικά στην εν γένει διαμόρφωση και εν τέλει προβολή του, τόσο στην τοπική, όσο και στη διεθνή τουριστική αγορά και με βάση το τρίπτυχο: ΦΥΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΔΙΑΤΡΟΦΗ.

Οι βασικές θεματικές διαδρομές του Τροόδους μπορούν να αποτελέσουν τους πυλώνες πάνω στους οποίους θα στηριχθεί το τουριστικό προϊόν του Τροόδους, το οποίο σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες (τουριστικές) υποδομές, θα μετεξελιχθεί σε μία νέα πολυθεματική περιοχή ορεινού τουρισμού, συνεπικουρούμενη από ιδιαίτερα σημαντικούς τοπικούς πόρους, όπως π.χ. τα μνημεία της UNESCO, το Γεωπάρκο, το χιονοδρομικό κέντρο, ο βοτανικός κήπος, τα μουσεία και εκθετήρια, τα καταλύματα, οι χώροι εστίασης και ψυχαγωγίας κ.ά.

Μια χώρα, μια γεωγραφική περιοχή, ένας τόπος, θεωρείται τουριστικός προορισμός εφόσον εμφανίζει μια συνδυαστική, συνεκτική και ευδιάκριτη πολυθεματική εικόνα τουριστικού προϊόντος ή προϊόντων, ήτοι: τοπία, φύση, μνημεία, υπηρεσίες, προϊόντα, δραστηριότητες, η οποία εικόνα ασκεί επιρροή και έλξη στους επισκέπτες. Εν προκειμένω, το Τρόοδος είναι τουριστικός προορισμός, δεδομένου ότι διαθέτει θέλγητρα τα οποία είναι μοναδικά, δημιουργούν εμπειρίες και δεν υπάρχουν (συγκριτικά) στον τόπο που ζουν μόνιμα οι άνθρωποι που το επισκέπτονται.

Το Τρόδος είναι ένας προορισμός και παράλληλα πολλοί, είναι ένα προϊόν και παράλληλα πολλά, είναι αυτό που υπάρχει και αυτό το οποίο πιστεύει – προσδοκά ο επισκέπτης ότι υπάρχει μέσα από μια νοερή – ιδεατή εικόνα, την οποία εν τέλει θέλει να βρει, θέλει να συναντήσει, και κυρίως, θέλει να βιώσει όσες περισσότερες εμπειρίες μπορεί ή του δοθεί η δυνατότητα.

Η διαμόρφωση εξειδικευμένης τουριστικής πολιτικής ειδικά προσαρμοσμένης στην ορεινή Κύπρο (εναλλακτικές μορφές τουρισμού, πλαίσιο οργάνωσης των ιδιωτικών τουριστικών υποδομών, κατάταξη καταλυμάτων) δεδομένου ότι η ευρύτερη περιοχή Τροόδους είναι ορεινός προορισμός και ταυτόχρονα μια μεγάλη και ζωντανή αγροτική περιοχή προσδίδει ιδιαίτερη δυναμική και προοπτική βάσιμη και μετρήσιμη. Ο σχεδιασμός του ορεινού τουριστικού προϊόντος θα πρέπει να αξιοποιήσει και να αναδείξει τις αξίες και τον πλούτο του Τροόδους που αποτελεί εθνική κληρονομιά. Παράλληλα θα πρέπει να υιοθετεί, συνδυάζει και εξειδικεύει τις κατευθυντήριες αρχές της **Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού** και της **Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης του Τροόδους**.

Το τουριστικό προϊόν είναι εξ' αντικειμένου ένα σύνθετο προϊόν στο οποίο συνεισφέρουν και συγκλίνουν – εμπλέκονται πολλοί κλάδοι της οικονομίας, ήτοι: μεταφορές, υποδομές διαμονής – διατροφής – ψυχαγωγίας, τουριστικές υπηρεσίες και εξυπηρέτηση. Για τον λόγο αυτό, κατά τον σχεδιασμό του προορισμού και προϊόντος “Τρόδος”, πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο τόπος και οι άνθρωποι των ορεινών περιοχών θα μπορούν να υποδεχθούν και να «γεμίσουν» τον επισκέπτη με εικόνες, πρωτόγνωρες, εμπειρίες αξέχαστες και θετικά συναισθήματα.

Λαμβάνοντας υπόψη δε, τις σύγχρονες τάσεις του τουρισμού προς την κατεύθυνση της σύνδεσης των διακοπών με τα γνωρίσματα της περιοχής, επιβάλλεται η μετατόπιση της λογικής του τουριστικού σχεδιασμού από το «**κατάλυμα**» στη «**δραστηριότητα**». Ως εκ τούτου, είναι απολύτως βέβαιο ότι το τουριστικό προϊόν του Τροόδους στο εξής δεν θα αποτελεί ένα συμβατικό κλάδο της τοπικής κοινωνίας, αλλά ένα σύμπλεγμα αλληλοσυμπληρούμενων και αλληλεξαρτημένων παραγωγικών κλάδων, οι οποίοι θα συμμετέχουν ισότιμα, ταυτόχρονα, ενεργά και καθοριστικά στην εν γένει διαμόρφωση και εν τέλει προβολή του, τόσο στην τοπική, όσο και στη διεθνή τουριστική αγορά.

Από το «κατάλυμα» στη «δραστηριότητα»: κατασκευή του τουριστικού προϊόντος

Το τουριστικό προϊόν του Τροόδους θα είναι τόσο διακριτό, αναπαραγώγιμο και διαχειριζόμενο από την τοπική κοινωνία, όσο αυτή θα αποκτά την ικανότητα να σχεδιάζει και προσφέρει δραστηριότητες οι οποίες εμπλέκουν τον τόπο και την κληρονομιά της. Το πέρασμα από το «κατάλυμα» στη «δραστηριότητα» απαντά στη διεθνή τάση για μετάβαση από την παροχή καταλύματος και την απλή γνωριμία με τη περιοχή, στην παροχή εμπλουτιστικών δραστηριοτήτων και εμπειριών, με βάση τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των τουριστών.

Στη Μελέτη Διαμόρφωσης του Ορεινού Τουριστικού Προϊόντος για το πέρασμα από το κατάλυμα στη δραστηριότητα, θα πρέπει να εκπονηθεί ειδικό **Σχέδιο Δράσης**, το οποίο θα προδιαγράψει τις διαδικασίες και τον συντονισμό τους, μέσω των οποίων θα κατασκευασθεί το ιδιότυπο τουριστικό προϊόν του Τροόδους, με βάση τη συνεργασία στο εσωτερικό των ιστορικών περιοχών και ενίσχυση των μεταξύ τους συμπληρωματικότητων και απαιτεί:

- ✓ **Δημιουργία τοπικών** Τουριστικών ομάδων (Κοινότητες, Σύλλογοι, μέλη της τοπικής κοινωνίας, παραγωγοί, επιχειρηματίες, κ.ά.), σε κλίμακα Ιστορικής Περιοχής ή/και Τροόδους για την **απόδοση λειτουργιών στους διαθέσιμους πόρους** (φυσικούς, πολιτιστικούς, τοπία, κτλ.).
- ✓ Οργάνωση και εκπαίδευση τοπικών παραγωγών, μεταποιητών και νέων σε εξειδικευμένες ανάγκες του εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού (επαγγέλματα και εξειδικεύσεις για τουριστικές υπηρεσίες βουνού).
- ✓ Δημιουργία, ανάδειξη εμπειριών και ένταξή τους σε τουριστικές δραστηριότητες και υπηρεσίες εμπορικά αξιοποιήσιμες. Οι τουριστικές υπηρεσίες θα πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ όλων των άμεσων παραγωγών των δραστηριοτήτων και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, μέσα από ένα Σύμφωνο Συνεργασίας και Σχέδιο Δράσης.
- ✓ Αξιολόγηση των διαφόρων καταλυμάτων (Ξενοδοχεία, μικρά καταλύματα / αγροτουριστικά, μπουτίκ τύπου Casale) με βάση την **ποιότητα των υπηρεσιών και των εμπειριών** που προσφέρουν, παρά το μέγεθος των χώρων τους.

1.1.2. Πολυεταιρικότητα – Διακυβέρνηση σε επίπεδο Τροόδους

Οι νέες προσδοκίες της αγοράς για τον εναλλακτικό τουρισμό, καθώς και η ενίσχυση του διεθνούς ανταγωνισμού, τροποποιούν τους κανόνες στην οργάνωση των ορεινών περιοχών ως τόπους προορισμού. Η Εθνική Στρατηγική Τουρισμού και ο αρμόδιος Δημόσιος Φορέας (το νεότευκτο Υφυπουργείο Τουρισμού), περιορίζονται πλέον στην προσφορά του πλαισίου αρχών και γενικών ρυθμίσεων του τομέα. **Αυτό σημαίνει ότι η κοινωνία του Τροόδους πρέπει να αποκτήσει η ίδια την ικανότητα δημιουργίας, εμπλουτισμού, προσαρμογής και διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος Τροόδους.** Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, θα πρέπει να εξασφαλισθεί η οργάνωση, η συνεργασία και ο συντονισμός των εκπροσώπων της τοπικής οικονομίας, των διαχειριστών του φυσικού περιβάλλοντος και των πολιτιστικών πόρων και των εθνικών αρχών, στη βάση μιας πολυεταιρικής σχέσης.

Η πολυεταιρική αυτή σχέση, με βάση τις συνθήκες της Κύπρου και την ανάγκη οικοδόμησης του τουρισμού του Τροόδους, προτείνεται να οργανωθεί σε τρία επίπεδα συμβατά με τα αντίστοιχα χωρικά επίπεδα σχεδιασμού και εφαρμογής:

- A.** Στην κλίμακα των τουριστικών πόλων / ιστορικών περιοχών, με τη συμμετοχή δρώντων και φορέων που εκπροσωπούν παραγωγικούς τομείς, διαχειριστές πόρων και εμπυχωτές (πολιτιστικοί σύλλογοι, απόδημοι, επαγγελματίες των τουριστικών επαγγελμάτων).

Στόχος: η κινητοποίηση ανθρώπων, δημόσιων και κοινωνικών φορέων και επιχειρήσεων (γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οικοτεχνίες κτλ.) για να οργανώσει τις δραστηριότητές του και τις προσφερόμενες εμπειρίες.

- B.** Στην κλίμακα Τροόδους “Δομή ανάπτυξης και διαχείρισης της τουριστικής στρατηγικής Τροόδους”, υπό τον συντονισμό της ΕΤΑΠ Τροόδους (το οποίο θα λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υφυπουργείου Τουρισμού) και τη συμμετοχή του Συμπλέγματος Τροόδους και των τοπικών Αναπτυξιακών Εταιρειών.

Στόχοι: (α) ενίσχυση των δεσμών του τουρισμού του Τροόδους με την περιοχή, και κυρίως, με

τους υπόλοιπους δύο πυλώνες της ορεινής τοπικής οικονομίας, (β) κατασκευή του τελικού τουριστικού προϊόντος του Τροόδους, (γ) υποστήριξη των τουριστικών Επιχειρήσεων του Τροόδους, αλλά και η προώθηση οριζόντιων (άλλοι τοπικοί φορείς) και κάθετων (tour operators) συνεργασιών, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού και της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους, και (δ) προβολή της τουριστικής εικόνας του Τροόδους.

- Γ. Εθνική κλίμακα: Συνεργασία μεταξύ της νεοσυσταθείσας Υπουργικής Επιτροπής, του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων, των Τεχνικών Επιτροπών των Υπουργείων και της Δομής Διαχείρισης της τουριστικής στρατηγικής Τροόδους (ΕΤΑΠ Τροόδους).

Στόχοι – Αρμοδιότητες: (α) εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού στο Τρόοδος, στο πλαίσιο της Ορεινής Πολιτικής της Κύπρου, και (β) συντονισμός των τομεακών πολιτικών των Υπουργείων που άπτονται της τουριστικής ανάπτυξης.

Η συνεργασία μεταξύ αυτών των επιπέδων πολυεταίρικής συνεργασίας, συμβάλλει στη βελτίωση της διακυβέρνησης μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των προτεινόμενων τοπικών δομών τουρισμού του Τροόδους, αλλά και στον καλύτερο συντονισμό των τομεακών πολιτικών που συνδέονται με την τουριστική ανάπτυξη στο Τρόοδος.

1.1.3. Χωρικά επίπεδα σχεδιασμού και εφαρμογής (τουριστική διακυβέρνηση):

Επίπεδο τουριστικού πόλου ομάδας ή/και συμπλέγματος κοινοτήτων:

Σύμφωνο Συνεργασίας και Σχέδιο Δράσης με πρωτοβουλία του τοπικού συμπλέγματος και υποστήριξη από την ΕΤΑΠ Τροόδους και τις τοπικές Αναπτυξιακές Εταιρείες.

Επίπεδο Τροόδους:

- A)** Ένταξη των σχεδίων των τουριστικών πόλων στο ενιαίο σχέδιο του Τροόδους όπως προκύπτει από την ΕΣΑΟΚ, με προτεραιότητες την ανάδειξη συμπληρωματικότητας και συνεργιών. Συντονιστές: Σύμπλεγμα Τροόδους, ΕΤΑΠ Τροόδους και τοπικές Αναπτυξιακές Εταιρείες.
- B)** Ένταξη του σχεδίου Τουριστικής Ανάπτυξης Τροόδους στην Εθνική Στρατηγική Τουρισμού: Συντονιστής Γραφείο Επιτρόπου (Α3 Μονάδα εφαρμογής, στήριξης και παρακολούθησης τομέων Τουρισμού – Αθλητισμού και Πολιτισμού) -ΕΤΑΠ Τροόδους

Το **τοπικό σύμφωνο ποιότητας** αποτελεί βασικό εργαλείο για τη συνεργασία και τον συντονισμό της πολυεταίρικότητας, καθώς και την εφαρμογή πολιτικών (π.χ. κριτήριο επιλεξιμότητας για χρηματοδοτήσεις).

Ανάδειξη Τουριστικών Πόλων και Περιοχών: Σύμφωνα συνεργασίας και Σχέδια Δράσης

Η τουριστική περιοχή οργανώνεται γύρω από ένα τουριστικό πόλο ή αντιστοιχεί σε μια μικρή ομάδα όμορων κοινοτήτων ή/και συμπλέγματα κοινοτήτων. Βασικό κριτήριο πρέπει να είναι ο συνδυασμός της σημερινής δυναμικότητας σε τουριστικές υποδομές (Πλάτρες, Κακοπετριά κτλ.), του αποθέματος αξιοποιήσιμων πόρων και του βαθμού ωρίμανσης Σχεδίων Δράσης (Κουιάδα Μαραθάσας, ζώνη

Πολύστυπος – Πλατανιστάσα – Φτερικούδι, υπόλοιπη Πιτσιλιά Λευκωσίας, Βόρεια Κρασοχώρια και Κουμανταροχώρια και Πιτσιλιά Λεμεσού). Οι πόλοι αυτοί αναγνωρίζονται μόνο κατόπιν συμφωνίας ένταξης των δρώντων του τουρισμού σε ένα σύμφωνο συνεργασίας και στη συνέχεια σε ένα Σχέδιο Δράσης.

Απαιτείται εκτίμηση της δυναμικότητας του κάθε τουριστικού πόλου ως προς την προσφορά ολοκληρωμένων υπηρεσιών (διαμονή, δραστηριότητες με εμπειρίες κτλ.), με βάση τις υποδομές, τους χώρους, τους εξοπλισμούς, με καθορισμό των όρων και των ορίων αξιοποίησής τους (φέρουσα ικανότητα).

Η δομή διακυβέρνησης του Τρόδους και οι τουριστικοί πόλοι (ομάδες κοινοτήτων) θα αποτελέσουν εργαλεία εφαρμογής της ορεινής πολιτικής τουρισμού.

1.3. Άλλοι τομείς παρέμβασης

1.3.1. Θεσμικές διευθετήσεις και αλλαγές:

Απαιτούνται θεσμικές παρεμβάσεις για τον Τουρισμό, ως προϋπόθεση για την επίλυση βασικών προβλημάτων και εμποδίων τα οποία αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη του τομέα. Οι διευθετήσεις αυτές αφορούν τη δημιουργία μιας αντένας του Υφυπουργείου Τουρισμού, τη νόμιμη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων, τη διαφοροποίηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ανάλογα με την ποιότητα των υπηρεσιών τους, κτλ.

1.3.2. Επιχειρηματικότητα – Εκπαίδευση

Η επιχειρηματικότητα σε συνάρτηση με τη στοχευμένη εκπαίδευση – ενημέρωση – ευαισθητοποίηση – εμπύχωση των ανθρώπων που την υπηρετούν, δημιουργούν βάσιμες ελπίδες για το αύριο της περιοχής, με έμφαση στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, την οικοτεχνία και την έξυπνη εξειδίκευση σε παραδοσιακούς κλάδους της τοπικής οικονομίας. Ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των επαγγελματιών και απασχολούμενων ήδη σε τουριστικές δραστηριότητες, αλλά και εκπαίδευση νέων που θέλουν να ασχοληθούν με την τουριστική δραστηριότητα, με στόχο την προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών και αγαθών.

1.3.3. Αξιοποίηση υποδομών και πόρων

Η αξιοποίηση αυτή μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ένα σχέδιο αξιολόγησης της κατάστασης των κυβερνητικών κατοικιών, δημοτικών και ιδιωτικών υποδομών και τη διαμόρφωση των κατάλληλων προδιαγραφών, ώστε να συμβάλλουν και να υποστηρίζουν το πρότυπο ορεινού τουρισμού που προτείνεται για το Τρόδος.

Υπομέτρα – Δράσεις

Ακολουθεί ο Πίνακας με τη δομή και το περιεχόμενο της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης «**Νέο πρότυπο ορεινού τουριστικού προϊόντος Τροόδους**», όπως είναι οργανωμένη σε Υπομέτρα και Δράσεις.

Υπομέτρο 3.1	Διαμόρφωση Ιδιότυπου Ορεινού Τουριστικού Προϊόντος
Δράση 3.1.1	Σχεδιασμός Ιδιότυπου Ορεινού Τουριστικού Προϊόντος
Περιγραφή	<ul style="list-style-type: none"> i. Διαμόρφωση Εμπειριών Εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος Τροόδους ii. Σχεδιασμός – Επανασχεδιασμός διαδρομών Τροόδους με πολυθεματικό προσανατολισμό και επιχειρησιακή προσέγγιση (Αγροτουρισμός, Γαστρονομία, Περιπατητικός – Θρησκευτικός – Πολιτιστικός Τουρισμός, κ.ά.) (Διασύνδεση με την Ο.Π.8 Πολιτισμός: «Σχέδιο Αξίες Τροόδους») iii. Υπολογισμός της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (ΦΙΤΑ) της περιοχής Τροόδους
Δράση 3.1.2.	Ενσωμάτωση στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν της περιοχής του «πολυλειτουργικού – επισκέψιμου αγροκτήματος» και της «Οικοτεχνίας»
Περιγραφή	<p>Το πολυλειτουργικό – επισκέψιμο αγρόκτημα (διασύνδεση με την Ο.Π.1. Καινοτομική προσέγγιση της γεωργίας), και η οικοτεχνία (διασύνδεση με την Ο.Π.2. Μεταποίηση στην Ορεινή οικονομία), αφού αναγνωρισθούν, προτείνεται να ενταχθούν στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν (διασύνδεση με τη Δράση 3.1.1.).</p> <p>Η διασύνδεση των τριών τομέων της οικονομίας μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία αλυσίδων αξίας, γεγονός το οποίο αποτελεί βασική προτεραιότητα του προσχεδίου της στρατηγικής προσέγγισης της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής, το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία διαμόρφωσης.</p>
Δράση 3.1.3	Τουριστική δραστηριότητα σε περιοχές προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος: διαμόρφωση προδιαγραφών ανάπτυξης και λειτουργίας
Περιγραφή	<p>Προσδιορισμός ειδικών όρων και προδιαγραφών ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων, με βάση το ιδιότυπο Τουριστικό Προϊόν της περιοχής σε περιοχές προστασίας και</p> <p>Διαμόρφωση Σχεδίου Χρηματοδότησης (όροι και προδιαγραφές προκήρυξης) δημοσίων παρεμβάσεων και δημιουργίας επιχειρήσεων. Η υλοποίηση του Σχεδίου περιλαμβάνεται στη Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 4:Επιχειρηματικότητα</p> <p>Η δράση βρίσκεται σε διασύνδεση με την Σ.Π.2 Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης</p>
Δράση 3.1.4	Ένταξη επιχειρήσεων τουριστικού τομέα σε σύμφωνα συνεργασίας και ποιότητας με βάση συστήματα εγγύησης της ποιότητας και της ταυτότητας
Περιγραφή	<ul style="list-style-type: none"> α) Ανάπτυξη Συμμετοχικών Συστημάτων Εγγύησης. Συμμετοχή και συνεργασία εμπλεκόμενων παραγωγών και εμπειρογνομόνων για τον προσδιορισμό και τεκμηρίωση του τρόπου, των τεχνικών, των φάσεων παραγωγής ενός προϊόντος, των διαδικασιών αυτοελέγχου, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη πρωτοκόλλων ελέγχου και πιστοποίησης, και εν τέλει, την ανάπτυξη Συμμετοχικών Συστημάτων Εγγύησης με κοινό λογότυπο και στρατηγική μάρκετινγκ. β) Ένταξη σε σύμφωνα συνεργασίας και ποιότητας με τους γεωργούς και τοπικούς μεταποιητές. <p>Διασύνδεση με τις Ο.Π.1. Καινοτομική Προσέγγιση στην Γεωργία, Ο.Π.2. Μεταποίηση στην ορεινή οικονομία και Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθηση</p>
Υπομέτρο 3.2	Ενίσχυση της πρόσβασης στις αγορές και εξωστρέφεια

Δράση 3.2.1.	Σχέδιο Εδαφικού Μάρκετινγκ και τουριστικής προβολής Τροόδους
Περιγραφή	Εδαφικό Μάρκετινγκ (territorial marketing): Σχέδιο ανάδειξης, εγγύησης και προβολής των τοπικών πόρων, εμπειριών και δραστηριοτήτων.
Δράση 3.2.2.	Ενίσχυση και αναβάθμιση των θεματικών εκδηλώσεων «γνωριμία με τον τόπο»
Περιγραφή	Ενίσχυση και αναβάθμιση των θεματικών εκδηλώσεων «γνωριμία με τον τόπο» (γεωργικά και βιοτεχνικά προϊόντα, πολιτισμός κ.ά.). <i>Διασύνδεση με την Ο.Π.8. Πολιτισμός Σχέδιο «Αξίες Τροόδους».</i>
Δράση 3.2.3.	Πύλη του Βουνού
Περιγραφή	Δημιουργία «Πύλης του Βουνού» στις μεγάλες πόλεις (προτεραιότητα Λεμεσός και Πάφος), η οποία θα λειτουργεί ως σημείο προβολής και προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών των ορεινών Κοινοτήτων και εκκίνησης δρομολογίων σύνδεσης με κεντρικούς τουριστικούς πόλους του Τροόδους. Προτείνεται η εκπόνηση εμπειρογνωμοσύνης η οποία θα εστιάζει στην: (α) ετοιμασία των όρων και προδιαγραφών της ανάπτυξης και λειτουργίας της «Πύλης του Βουνού», (β) ετοιμασία των διαδρομών και σταθμών, του στόλου και των απαραίτητων υποδομών της, (γ) διαμόρφωση σχεδίου προβολής και δράσεις προώθησης της «Πύλης του Βουνού» Μετά την ολοκλήρωση των πιο πάνω, συστήνεται η κατασκευή των απαραίτητων υποδομών, η αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού, η συμφωνία σύμβασης εξαγοράς υπηρεσιών (π.χ. για την εκτέλεση των δρομολογίων) και ό,τι άλλο προκύπτει από την εμπειρογνωμοσύνη που θα εκπονηθεί. Συστήνεται η ΕΤΑΠ Τροόδους, να αναλάβει τον συντονισμό της λειτουργίας της «Πύλης του Βουνού» που προτείνεται. Στον προϋπολογισμό προτείνεται χρηματοδότηση της ΕΤΑΠ με €15.000 κατ' έτος για 5 έτη και αναμένεται η λειτουργία του προγράμματος να αποφέρει έσοδα να είναι αυτοσυντηρούμενη.
Υπομέτρο 3.3	Αναδιοργάνωση δομών υποστήριξης του ορεινού τουρισμού
Δράση 3.3.1.	Ίδρυση και λειτουργία Γραφείου Τουρισμού Τροόδους
Περιγραφή	Δημιουργία Επαρχιακού Γραφείου Τουρισμού υπό την αιγίδα του Υφυπουργείου Τουρισμού και στελεχωμένο κατάλληλα (επιθεωρητές ελέγχου ποιότητας και λειτουργίας). Οι επιθεωρητές θα πρέπει να εκπαιδευτούν σε πεδία που αφορούν τον ορεινό τουρισμό και το ιδίτυπο τουριστικό προϊόν του Τροόδους. Ενσωμάτωση Υφιστάμενου Κέντρου Πληροφόρησης. Με την αναβάθμιση του Επαρχιακού γραφείου Τουρισμού για την λειτουργία Γραφείου Επιθεωρητών προτείνονται επιπρόσθετοι λειτουργοί.
Δράση 3.3.2.	Αναβάθμιση του ρόλου και ενίσχυση της λειτουργίας της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Τροόδους (ΕΤΑΠ Τροόδους)
Περιγραφή	Αναβάθμιση του ρόλου και ενίσχυση της λειτουργίας της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Τροόδους (ΕΤΑΠ Τροόδους). Προτείνεται: (α) Πρόσληψη λειτουργών για την: - υποστήριξη του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος και τη διαμόρφωση εμπειριών και δραστηριοτήτων με τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων - υποστήριξη και προώθηση του εδαφικού μάρκετινγκ (β) Ενίσχυση της υλοποίησης των δράσεων προβολής όπως προσδιορίζονται στο Εδαφικό Μάρκετινγκ στην οκταετία 2023-2029 (€60.000 / έτος)

Δράση 3.3.3.	Δημιουργία Επιτροπής Ελέγχου και Παρακολούθησης
Περιγραφή	Προτείνεται η δημιουργία Επιτροπής Ελέγχου και Παρακολούθησης υπό τον Υφυπουργό Τουρισμού, στην οποία να μετέχουν το τμήμα Τουρισμού Υπαίθρου του Υφυπουργείου Τουρισμού, η ΕΤΑΠ Τροόδους, η συντονιστική Επιτροπή του Γεωπάρκου Τροόδους και ο Επίτροπος Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων. Στην επιτροπή θα γίνεται επισκόπηση και συντονισμός των ετήσιων Σχεδίων Δράσης εκάστου φορέα, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, να γίνεται εξοικονόμηση πόρων και συντονισμός για ουσιαστικές και άμεσα ανταποδοτικές δράσεις.
Υπομέτρο 3.4	Προώθηση της Εκπαίδευσης και κατάρτισης στα τουριστικά επαγγέλματα και στις ειδικές μορφές τουρισμού
	<p>Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στην Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 5: Εκπαίδευση, στο Υπομέτρο 5.5. - Δημιουργία/ Αναβάθμιση Σχολείων Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Υπομέτρο 5.6. - Δημιουργία δομών Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) και Δημοσίων Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης στις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους και 5.7. - Δημιουργία Τμημάτων Σχολών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Κέντρου Έρευνας και Καινοτομίας έχουν σκοπό όχι μόνο στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ανάπτυξης του εκπαιδευτικού συστήματος στην περιοχή αλλά και στην ανάδειξη της περιοχής ως βασικού κέντρου παροχής υπηρεσιών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ορεινής επιχειρηματικότητας για όλη την Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο. Ένα σημαντικό ζητούμενο είναι επιπλέον όχι μόνο η προσέλκυση ατόμων από το Τρόοδοσ αλλά και από άλλες περιοχές της Κύπρου, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής που θέλουν να ενισχύσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα και να λάβουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδιαίτερα στους τομείς του Βιώσιμου Τουρισμού, του Πρωτογενούς Τομέα, της Μεταποίησης, των Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών και της Επιχειρηματικότητας.</p> <p><i>(Διασύνδεση με την Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 5: Εκπαίδευση)</i></p>
Δράση 3.4.1.	Δημιουργία/ Αναβάθμιση Σχολείων Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
Περιγραφή	<p>Διαπίστωση των μελετητών και της ΔΜΤΕΕΚ είναι ότι η ενίσχυση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα για την αναζωογόνηση της περιοχής. Η δημιουργία των σχολών θα συμβάλει:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ στην ενίσχυση της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας ιδιαίτερα για νέους/ες που έχουν την τάση να εγκαταλείπουν την περιοχή, ✓ στην μείωση των ποσοστών ανεργίας των νέων 18 έως 30 ετών, ιδίως των νέων εκτός δομών εκπαίδευσης, κατάρτισης ή εργασίας, μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους, με στόχο τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και ✓ στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και ενδυνάμωση των νέων της περιοχή <p>Για να διαπιστωθούν ποια Σχολεία Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι απαραίτητα να δημιουργηθούν στην περιοχή και σε ποια γεωγραφική περιοχή των ορεινών κοινοτήτων λήφθηκε υπόψη η διάγνωση της ΕΣΑΟΚ και τα αποτελέσματά της, όσον αφορά τις ανάγκες και τις προοπτικές των τριών βασικών πυλώνων της ορεινής οικονομίας.</p> <p><i>Διασύνδεση με την ΟΠ 5 Εκπαίδευση/ Δράση 5.5.3</i></p>
Δράση 3.4.2.	Δημιουργία δομών Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) και Δημοσίων Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης στις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους

Περιγραφή	<p>(Α) Συστήνεται η εκπόνηση μελέτης προετοιμασίας ίδρυσης και λειτουργίας Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών, η οποία θα περιλαμβάνει επιχειρησιακό σχέδιο λειτουργίας, προσδιορισμό και κοστολόγηση υποδομής, τα προγράμματα σπουδών (πλήρη και μερική βάση και εξ αποστάσεως) και άλλες υπηρεσίες που θα προσφέρει η Σχολή (έρευνες/ μελέτες, εξέταση και πιστοποίηση προσόντων κ.α.), δομή οργάνωσης και στελέχωσης, την ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία, τον προϋπολογισμό δημιουργίας και λειτουργίας και το σχέδιο υλοποίησης με χρονοδιαγράμματα εφαρμογής.</p> <p><i>Διασύνδεση με την ΟΠ5 Εκπαίδευση/Δράση 5.6.1</i></p> <p>(Β) Προτείνεται εκπόνηση τεχνικο-οικονομικής μελέτης για να διερευνηθεί και προταθεί η βέλτιστη επιλογή μεταξύ της δημιουργίας Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) ή Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης (Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης) όσον αφορά την:</p> <p>(α) Σχολή Καλών & Εφαρμοσμένων Τεχνών (Πολιτισμού -Δημιουργικών Βιοτεχνιών)</p> <p>(β) Ακαδημία Ορεινής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας – Δημοσθένη Μιτσή (θα διαχειρίζεται και το Σχολείο Ειδικής Κατεύθυνσης)</p> <p>Συστήνεται όπως στις παραπάνω μελέτες διερευνηθούν και αξιολογηθούν οι εν δυνάμει Ανώτατες και Ανώτερες Σχολές της Κύπρου ή/ και του Εξωτερικού οι οποίες θα ενδιαφέρονταν να συνεργαστούν για την λειτουργία των προτεινόμενων Σχολών. Ακολούθως να καθοριστούν οι τομείς και τα πεδία συνεργασίας.</p> <p><i>Διασύνδεση με την ΟΠ5 Εκπαίδευση/Δράση 5.6.2</i></p>
Δράση 3.4.3.	Δημιουργία Τμημάτων Σχολών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Κέντρου Έρευνας, Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)
Περιγραφή	<p>(Α) Ετοιμασία Σχεδίου κινήτρων προέλκυσης ντόπιων και ξένων Πανεπιστημίων για την ίδρυση και λειτουργία Τμημάτων ή/και Σχολών στο Τρόδος. Για την ετοιμασία του Σχεδίου θα γίνει επεξεργασία φορολογικών και οικονομικών κινήτρων που θα αποδοθούν στους ενδιαφερόμενους. Επίσης θα αξιολογηθούν και θα παρουσιαστούν η διαθέσιμη προς αξιοποίηση ακίνητη περιουσία, τα καταπιστεύματα ή και οι δωρεές αποδήμων τα οποία δύνανται να διατεθούν προς το σκοπό αυτό. Στο σχέδιο προσέλκυσης θα διαμορφωθεί ο οδηγός προκήρυξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Ο διαγωνισμός θα είναι ανοιχτός και οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλλουν τεχνικό και οικονομικό φάκελο προσφοράς πρότασης.</p> <p>Με βάση τις ιδιαιτερότητες του Τρόδου και τις δυναμικές του ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα πεδία : περιβάλλον, βιοποικιλότητα, δάσος, υδάτινοι πόροι, γεωλογία, πολιτιστική κληρονομιά, αρχιτεκτονική, τουρισμός ειδικού ενδιαφέροντος, κ.ά.</p> <p>Για σκοπούς διαμόρφωσης του Σχεδίου, παρακολούθησης της διαδικασίας του διαγωνισμού και επιλογής αναδόχου/-ων προτείνεται να συσταθεί Επιστημονική Επιτροπή.</p> <p>(Β) Προτείνεται η εκπόνηση Τεχνικό-οικονομικής Μελέτης για την ίδρυση και λειτουργία "Διαπανεπιστημιακής Μονάδας Έρευνας, Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)" στο πλαίσιο της πρότασης της ΓΔ ΕΠΣΑ. Θα περιλαμβάνει διερεύνηση των εν δυνάμει συμβαλλομένων Ανώτερων Σχολών της Κύπρου ή/ και του Εξωτερικού, καθορισμό των τομέων και πεδίων συνεργασίας, καθορισμού των υπηρεσιών που θα προσφέρει η Μονάδα, των αναγκών σε υποδομές, την δομή οργάνωσης και στελέχωσης, την ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία, τον προϋπολογισμό δημιουργίας και λειτουργίας και το σχέδιο υλοποίησης με χρονοδιαγράμματα εφαρμογής.</p> <p><i>Διασύνδεση με την ΟΠ 5 Εκπαίδευση, Δράση 5.7.2</i></p>
Δράση 3.4.4.	Εκπαίδευση και κατάρτιση για την τουριστική επιχειρηματικότητα
Περιγραφή	Προώθηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης για την τουριστική επιχειρηματικότητα.

	(Διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια βίου Μάθηση και την Ο.Π.5. Εκπαίδευση (Δράση 5.5.3. Αναβάθμιση Τεχνικής Ξενοδοχειακής Σχολής στο Απεήτειο Γυμνάσιο – Λύκειο Αγρού και Δράση 5.7.1. Ίδρυση και λειτουργία Διαπανεπιστημιακή Μονάδα Έρευνας Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental))
Δράση 3.4.5.	Διαμόρφωση και εφαρμογή σχεδίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για την "Κυπριακή Φιλοξενία" και την γνωριμία με τον τόπο
Περιγραφή	Διαμόρφωση και εφαρμογή σχεδίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για την "Κυπριακή Φιλοξενία" και τη γνωριμία με τον τόπο του κάθε επαγγελματία του Τροόδου, με προτεραιότητα τους επιχειρηματίες τουρισμού (Διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια βίου Μάθηση και Ο.Π.5. Εκπαίδευση)
Υπομέτρο 3.5.	Διαμόρφωση Πλαισίου για τον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση των καταλυμάτων και των κέντρων αναψυχής της περιοχής
Δράση 3.5.1.	Καταγραφή και αξιολόγηση των διαφόρων καταλυμάτων με βάση την υποδομή και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών τους
Περιγραφή	Στο πλαίσιο της οργάνωσης του τουριστικού τομέα και της ανάδειξης των ποιοτικών χαρακτηριστικών των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα καταλύματα της περιοχής και της προοπτικής ένταξης αυτών σε σύμφωνα συνεργασίας και συστήματα εγγύησης ποιότητας και ταυτότητας, προτείνεται η διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας καταγραφής και αξιολόγησής τους, με βάση την υποδομή και την ποιότητα των υπηρεσιών και των εμπειριών που προσφέρουν. Στη συνέχεια, προτείνεται η ετοιμασία συστάσεων για κάθε επιχείρηση, ώστε να αναβαθμίσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους.
Δράση 3.5.2.	Προσαρμογή του πλαισίου στις ανάγκες και απαιτήσεις της τουριστικής ανάπτυξης στο Τρόδος (εσωτερική διαδικασία Υφυπουργείου Τουρισμού)
Περιγραφή	Διαμόρφωση προνοιών για ενσωμάτωση στο νέο Πλαίσιο Κατάταξης και τροπολογία: (α) Καταλύματα ειδικού τύπου για τα οποία δεν έχει προβλεφθεί πρόνοια κατάταξης (Αγροτουριστικά και Παραδοσιακά Καταλύματα, Ορεινά Καταφύγια κ.ά.) (β) Προσαρμογή προδιαγραφών για ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων νέου τύπου με βάση τις ιδιαιτερότητες της περιοχής (π.χ. καταλύματα σε μη ενιαίο χώρο – albergo diffuso /scattered hotel, κ.ά.) Προτείνεται διαμόρφωση τροπολογίας του υφιστάμενου πλαισίου κατάταξης, το οποίο θα προωθηθεί από το Υφυπουργείο Τουρισμού προς έγκριση. Οι πρόνοιες θα πρέπει να ενταχθούν στη νέα Δήλωση Πολιτικής Τροόδου Διασύνδεση της δράσης με τη Σ.Π.3. Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης
Υπομέτρο 3.6.	Προσαρμογή και εφαρμογή χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την υποστήριξη του ορεινού τουρισμού
Δράση 3.6.1.	Διαμόρφωση Σχεδίων χορηγιών για επιχειρήσεις ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδική μοριοδότηση για επενδυτικές προτάσεις συνεργασίας με τους υπόλοιπους τομείς της ορεινής οικονομίας
Περιγραφή	Διαμόρφωση κινήτρων και πλαισίου χρηματοδότησης για την ανάπτυξη νέων ή/και την αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού – εστίαση στη διαμόρφωση εμπειριών και δραστηριοτήτων – για ένταξη στη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027. Διασύνδεση με την Σ.Π.4. Πολιτική Προσέλκυσης και Υποδομής Νέου Πληθυσμού και Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση

Δράση 3.6.2.	Διαμόρφωση και προσαρμογή σχεδίων προσέλκυσης ομάδων ειδικών μορφών τουρισμού, προσαρμοσμένων στο ορεινό τουριστικό προϊόν
Περιγραφή	Διαμόρφωση νέων και προσαρμογή υφιστάμενων σχεδίων προσέλκυσης ειδικών μορφών τουρισμού, προσαρμοσμένων στο ορεινό τουριστικό προϊόν (π.χ. αθλητικός και προπονητικός τουρισμός). <i>Η δράση στηρίζει την Σ.Π.4. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού και διασυνδέεται με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθηση.</i>
Δράση 3.6.3.	Διαμόρφωση Σχεδίου Χορηγιών για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των καταλυμάτων και των κέντρων αναψυχής
Περιγραφή	Διαμόρφωση κινήτρων (πολεοδομικών, χρηματοδοτικών, κ.ά.) για τα κέντρα αναψυχής και την ένταξη / προσαρμογή των καταλυμάτων που λειτουργούν στην περιοχή στο νέο πλαίσιο κατάταξης. Εστίαση στην ταυτότητα, την ποιότητα και τις υπηρεσίες. <i>Η δράση στηρίζει την Σ.Π.3. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού και βρίσκεται σε διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθηση.</i>
Δράση 3.6.4.	Ενίσχυση τουριστικών επιχειρήσεων
Περιγραφή	Ενίσχυση των τουριστικών επιχειρήσεων, με προτεραιότητα αυτών που αναβαθμίζουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους και τη δημιουργία εμπειριών. <i>Η δράση στηρίζει την Σ.Π.4. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού.</i>
Δράση 3.6.5.	Ενίσχυση δημοσίων υποδομών σε περιοχές προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος
Περιγραφή	Οι αναγκαίες υποδομές (μικρές παρεμβάσεις, μονοπάτια, παρατηρητήρια, ορεινά καταφύγια, κτλ.) που θα αναπτυχθούν, θα υποδειχθούν από τη μελέτη για τη διαμόρφωση του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος (Δράση 3.1.1.). Ως προς τούτου, το περιβάλλον θα αξιοποιηθεί με ήπιο τρόπο για την ενίσχυση της οικονομίας της περιοχής. Οι υφιστάμενες υποδομές θα αναβαθμιστούν κατά προτεραιότητα για να πληρούν τα διεθνή πρότυπα. Οι υποδομές (αναπτύξεις και διευθετήσεις) για την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων σε περιοχές προστασίας, θα αναπτυχθούν λαμβάνοντας υπόψη τους ειδικούς όρους και προδιαγραφές που θα διαμορφωθούν (Δράση 3.1.2.) για το σκοπό αυτό.
Δράση 3.6.6.	Δημιουργία Ταμείου Εγγυήσεων-Εργαλείων Μικροχρηματοδότησης
Περιγραφή	Ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση: - Δημιουργία ή και αξιοποίηση ευέλικτου πλαισίου μικροχρηματοδοτήσεων για ΜΜΕ - Αξιοποίηση περιφερειακών και διακρατικών συμφωνιών - Προσαρμογή ευρωπαϊκών και εθνικών σχεδίων χορηγιών στον ορεινό τουρισμό
Συμπληρωματικότητα με δράσεις άλλων Ολοκληρωμένων (Ο.Π.) και Στρατηγικών Παρεμβάσεων (Σ.Π.)	
Σ.Π.2. Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης	
Ένταξη στη νέα Δήλωση Πολιτικής Τροόδους:	
(α) Ειδικών όρων και προδιαγραφών για σύζευξη της ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων με τους περιορισμούς των περιοχών προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος ("Natura 2000" κ.ά.) και ενσωμάτωση στο τοπικό κατασκευών και διευθετήσεων για την ήπια αξιοποίηση αυτών των περιοχών (Δράση 3.1.3.)	
(β) Ειδικών όρων και προδιαγραφών χωροθέτησης και ανάπτυξης καταλυμάτων (Δράση 3.5.2.)	
Σ.Π.3. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού	
Διαμόρφωση κινήτρων και πλαισίου χρηματοδότησης για την ανάπτυξη νέων ή/και την αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Δράσεις: 3.6.1., 3.6.2., 3.6.3., 3.6.4.).	
Ο.Π.1. Καινοτομική προσέγγιση στη γεωργία και κτηνοτροφία και	

Ο.Π.2. Μεταποίηση στην ορεινή οικονομία

- (α) Ενσωμάτωση στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν της περιοχής του "πολυλειτουργικού – επισκέψιμου αγροκτήματος" και της "Οικοτεχνίας" (Δράση 3.1.2.)
- (β) Ανάπτυξη Συμμετοχικών Συστημάτων Εγγύησης (Δράση 3.1.4.)

Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθησης

1. Διαμόρφωση κινήτρων και Χρηματοδοτικού πλαισίου για την υποστήριξη επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
2. Ανάπτυξη Συμμετοχικών Συστημάτων Εγγύησης.
3. Εκπαίδευση και κατάρτιση για την τουριστική επιχειρηματικότητα.
4. Προώθηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης για την τουριστική επιχειρηματικότητα και για την "Κυπριακή Φιλοξενία".
5. Σχέδιο Δράσης για την αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων.

Ο.Π.5. Εκπαίδευση

- (α) Παράρτημα Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ) και Διαπανεπιστημιακή Μονάδα Έρευνας Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)
- (β) Αναβάθμιση Ξενοδοχειακής Σχολής η οποία λειτουργεί στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού
- (γ) Η εκπαίδευση υποστηρίζει τη δημιουργία του τουριστικού προϊόντος και νέων τουριστικών επαγγελματιών, τους επιχειρηματίες και εργαζόμενους στον τουρισμό και ενισχύει την τουριστική συνείδηση και κουλτούρα.

Ο.Π.6. Φυσικό Περιβάλλον

Σχεδιασμός τοπικού αγροπεριβαλλοντικού προγράμματος. Ένταξη της δράσης 3.1.3.

Ο.Π.8. Πολιτισμός: "Σχέδιο Αξίες Τρόδους"

- (α) Σχεδιασμός ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος (συμβολή στον σχεδιασμό και στην διαμόρφωση)
- (β) Ενίσχυση και αναβάθμιση των θεματικών εκδηλώσεων "γνωριμία με τον τόπο"
- (γ) Η λειτουργία του Ιδρύματος Πολιτισμού και οι προτεινόμενες δράσεις του, θα συμβάλουν καταλυτικά στη διασύνδεση του Πολιτιστικού Κεφαλαίου της περιοχής με το Τουριστικό Προϊόν.

Ο.Π.13. Σχέδιο ΑΤΛΑΣ

Κέντρο έρευνας, αξιολόγησης και προαγωγής της σωματικής δραστηριότητας σε όλες τις ηλικίες (π.χ. αθλητικός προορισμός) και κέντρο αριστείας σε θέματα άσκησης, υγείας και ποιότητας ζωής (κέντρα ευεξίας, κέντρο αποκατάστασης κ.ά.)

Η εφαρμογή του Σχεδίου και των προτεινόμενων δράσεων του, θα συμβάλουν καταλυτικά στην ανάπτυξη, τον εμπλουτισμό και την ενίσχυση του Τουριστικού Προϊόντος (αθλητικός και προπονητικός προορισμός, τουρισμός υγείας και ευεξίας κ.ά.)

Ο.Π.14. Υποδομές

Σχέδιο δράσης για την αξιοποίηση του "Μεταλλείου Αμιάντου"

Συνάφεια με άλλες Ολοκληρωμένες και Στρατηγικές Παρεμβάσεις της ΕΣΑΟΚ

Σ.Π.1. Θεσμοθέτηση Ορεινότητας, αρχές και στόχοι Ορεινής Πολιτικής

Σ.Π.3. Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης (Δήλωση Πολιτικής για το Τρόδος)

Σ.Π.4. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου Πληθυσμού

Ο.Π.1. Καινοτομική προσέγγιση στη γεωργία και κτηνοτροφία

Ο.Π.2. Μεταποίηση στην Ορεινή Οικονομία

Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση

Ο.Π.5. Εκπαίδευση

Ο.Π.6. Φυσικό Περιβάλλον

Ο.Π.8. Πολιτισμός: Σχέδιο «Αξίες Τρόδους»

Ο.Π.10. Υποδομές συνδεσιμότητας και προσβασιμότητας: Οδικό Δίκτυο και επικοινωνίες

Ο.Π.12. Ενέργεια: Ενεργειακή Στρατηγική – Τρόδος 2030

Συνάφεια της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης με τον σχεδιασμό των παρεμβάσεων των Υπουργείων

Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

- Δασική Αναψυχή
- Διαχειριστική Αρχή LEADER

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας

- Εκσυγχρονισμός κανονιστικού πλαισίου για τις τουριστικές επιχειρήσεις
- Προώθηση Θεματικού τουρισμού
- Σχέδια χορηγιών για τουριστικές μονάδες
- Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία

Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

- Διά Βίου Εκπαίδευση

Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων

- Προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς

Υπουργείο Εσωτερικών

- Πολιτική Διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς

Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- Λειτουργία Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ)

Εισαγωγή καινοτομίας και νέων τεχνολογιών

Προτείνονται δράσεις:

- (α) Οργανωσιακής καινοτομίας: οργάνωση επιχειρηματιών τουρισμού και ένταξή τους σε σύμφωνα συνεργασίας.
- (β) Τεχνολογικής καινοτομίας: προβολή του τουριστικού προϊόντος με χρήση νέων τεχνολογιών.

Παροτρύνσεις / Συστάσεις προς την Κυπριακή Δημοκρατία

Υπομέτρο 3.1. Διαμόρφωση Ιδιότυπου Ορεινού Τουριστικού Προϊόντος

Δράση 3.1.1. Σχεδιασμός ιδιότυπου ορεινού τουριστικού προϊόντος

Σχεδιασμός Τουριστικού Προϊόντος εξειδικεύοντας στις κατευθύνσεις της ΕΣΑΟΚ και της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού.

Για τον σχεδιασμό ποιοτικού και ταυτοτικού τουριστικού προϊόντος προτείνονται:

i. Διαμόρφωση Εμπειριών Εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος Τροόδους

Η διαμόρφωση εμπειριών ακολουθεί μια διαδικασία κινητοποίησης μιας πλειάδας φορέων, η συμμετοχή και συνεργασία των οποίων είναι καθοριστική. Ο οδικός χάρτης διαμόρφωσής τους ακολουθεί τα εξής βήματα:

- (α) Δημιουργία τοπικών Τουριστικών ομάδων σε κλίμακα Ιστορικής Περιοχής ή/και Τροόδους, για την απόδοση λειτουργιών στους διαθέσιμους ΦκΠ πόρους,
- (β) Οργάνωση και εκπαίδευση τοπικών παραγωγών, μεταποιητών και νέων σε εξειδικευμένες ανάγκες του εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού, και
- (γ) Δημιουργία, ανάδειξη εμπειριών και ένταξής τους σε τουριστικές δραστηριότητες και υπηρεσίες εμπορικά αξιοποιήσιμες, βάσει ενός Συμφώνου Συνεργασίας και Σχέδιο Δράσης.

ii. Σχεδιασμός – Επανασχεδιασμός διαδρομών Τροόδους με πολυθεματικό προσανατολισμό και επιχειρησιακή προσέγγιση (Αγροτουρισμός, Γαστρονομία, Περιπατητικός – Θρησκευτικός – Πολιτιστικός Τουρισμός, κ.ά.).

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τον επανασχεδιασμό των ήδη υφιστάμενων διαδρομών και την προετοιμασία – παράδοση ενός ρεαλιστικού και βιώσιμου δικτύου πολυθεματικών διαδρομών, ικανών να δημιουργήσουν σταθερή ροή επισκεπτών και να ενισχύσουν ταυτόχρονα την τοπική παραγωγή και επιχειρηματικότητα. Ο σχεδιασμός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα διεθνή πρότυπα (μονοπάτια, ποδηλατοδιαδρομές, επισκέψιμοι χώροι, συμμετοχικές δραστηριότητες, κ.ά.).

Η διαδικασία αυτή θα συνδυαστεί και με όλους τους υπόλοιπους θεματικούς τομείς ενδιαφέροντος (π.χ. πολιτισμός, εκπαίδευση, υποδομές, θεσμικές αλλαγές και ρυθμίσεις κ.ά.), ώστε να λειτουργήσει αθροιστικά και μετρήσιμα και σε χρονικό ορίζοντα που δεν θα ξεπερνά το καλοκαίρι του 2021, ώστε να έχουμε προς διαχείριση συγκεκριμένο, μετρήσιμο και συμφωνημένο τουριστικό προϊόν, ποιοτικό και αναγνωρίσιμο και ικανό να ανταποκριθεί στις ανάγκες της διεθνούς και τοπικής αγοράς.

Η ένταξη των πολυθεματικών διαδρομών στο χώρο (αγκύρωση) και διαμόρφωση σχεδίου για τον συντονισμό τους, πρέπει να συνδεθεί (αγκυρωθεί) με άλλους επισκέψιμους χώρους, τουριστικές υποδομές, δραστηριότητες, εμπειρίες. Η ένταξη μιας θεματικής διαδρομής στον χώρο, της προσδίδει ταυτόχρονα και ένα πολυθεματικό χαρακτήρα, συνδέοντάς την με πόρους όπως τα μνημεία, το Γεωπάρκο, τα μουσεία και εκθετήρια, τα καταλύματα, κτλ. Σε επιχειρησιακή βάση αυτό απαιτεί μια πολυεταρική προσέγγιση, η οποία μπορεί να οργανωθεί στο πλαίσιο ενός συμφώνου συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων – υπεύθυνων φορέων κάθε πόρου, το οποίο θα περιγράφει τις υποχρεώσεις και τις μεταξύ τους σχέσεις.

Η δράση διασυνδέεται με την Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 8. Πολιτισμός: Σχέδιο Αξίες Τροόδους. Ειδικότερα, με το Υπομέτρο 8.2. και τις δράσεις που το συνθέτουν: Διαμόρφωση Πολιτιστικού Προϊόντος Τροόδους και δράσεις προβολής του.

iii. Υπολογισμός της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (ΦΙΤΑ) της περιοχής Τροόδους

Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης της περιοχής του Τροόδους, για να υποβοηθηθεί ο σχεδιασμός και η διαχείριση του τουριστικού προϊόντος. Η προτεινόμενη μελέτη θα βασίζεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της αειφόρου ανάπτυξης, με γνώμονα την προστασία και ορθολογική / ισόρροπη ανάπτυξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με σεβασμό στις αξίες και τα ήθη του τοπικού πληθυσμού.

Συστήνεται η Μονάδα Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με ειδικούς εμπειρογνώμονες να αναλάβει τη διεξαγωγή των παραπάνω ενεργειών.

Δράση 3.1.2 Ενσωμάτωση στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν της περιοχής του "πολυλειτουργικού – επισκέψιμου αγροκτήματος" και της "Οικοτεχνίας"

Το πολυλειτουργικό – επισκέψιμο αγρόκτημα (Ο.Π.1. Καινοτομική προσέγγιση της γεωργίας), και η οικοτεχνία (Ο.Π.2. Μεταποίηση), αφού αναγνωρισθούν, προτείνεται να ενταχθούν στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν (διασύνδεση με τη δράση 3.1.1.), συμβάλλοντας στη διασύνδεση των τριών τομέων της οικονομίας. Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται προϋποθέσεις αξιοποίησης των χρηματοδοτήσεων που θα προσφέρει η υπό διαμόρφωση Νέα Βιομηχανική Πολιτική.

Δράση 3.1.3 Τουριστική δραστηριότητα σε περιοχές προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος: διαμόρφωση προδιαγραφών ανάπτυξης και λειτουργίας

Δημιουργία ειδικών όρων και προδιαγραφών για σύζευξη της ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων με τους περιορισμούς των περιοχών προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος ("Natura 2000", κ.ά.) και ενσωμάτωση στο τοπίο κατασκευών και διευθετήσεων για την ήπια αξιοποίηση αυτών των περιοχών. Οι ειδικοί όροι και προδιαγραφές θα πρέπει να ενταχθούν στη διαμόρφωση της Δήλωση Πολιτικής Τροόδους (διασύνδεση με την Στρατηγική Παρέμβαση 3. Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης).

Η ανάπτυξη περιβαλλοντικά φιλικών τουριστικών δραστηριοτήτων σε περιοχές Natura 2000, θα πρέπει επίσης να προβλέπονται στα διαχειριστικά τους σχέδια ή/και στο Σχέδιο Αγροπεριβαλλοντικής Διαχείρισης που προτείνεται στην Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 6. Φυσικό Περιβάλλον.

Διαμόρφωση Σχεδίου Χρηματοδότησης Δημοσίων Παρεμβάσεων και δημιουργίας Επιχειρήσεων (Διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση)

Δράση 3.1.4 Ένταξη επιχειρήσεων τουριστικού τομέα σε σύμφωνα συνεργασίας και ποιότητας, με βάση συστήματα εγγύησης της ποιότητας και της ταυτότητας

Η δράση αφορά την κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων τουριστικού τομέα, προκειμένου να συμμετέχουν σε μορφές συνεργασίας με παραγωγούς (γεωργούς – κτηνοτρόφους) και μεταποιητές, δημιουργώντας αλυσίδες αξιών στη βάση κειμένου δεσμεύσεων. Η συνεργασία θα έχει ως αντικείμενο τη διαμόρφωση και τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών ως προς τον τρόπο παραγωγής και προώθησης των προϊόντων / υπηρεσιών τους στον καταναλωτή – επισκέπτη. Οι στόχοι της συνεργασίας αυτής αφορούν τη διασφάλιση παροχής ποιοτικών προϊόντων / υπηρεσιών στους καταναλωτές, την απόκτηση διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών και τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας τοπικά.

Προτείνεται η συμμετοχή και συνεργασία των επιχειρήσεων, των παραγωγών και εμπειρογνομόνων για τον προσδιορισμό και τεκμηρίωση του τρόπου, των τεχνικών, τις φάσεις παραγωγής ενός προϊόντος, τις διαδικασίες αυτοελέγχου αυτών, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη πρωτοκόλλων ελέγχου και πιστοποίησης, και εν τέλει, την ανάπτυξη Συμμετοχικών Συστημάτων Εγγύησης με κοινό λογότυπο και στρατηγική μάρκετινγκ. Συστήνεται η ΑνΕΤ / ΑνΕΛεμ / ΕΤΑΠ Τροόδους, μέσω της Μονάδας Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας και σε συνεργασία με ειδικούς εμπειρογνώμονες να αναλάβει τη υλοποίηση της δράσης.

Η δράση βρίσκεται σε διασύνδεση με τις Ο.Π.1. Καινοτομική Προσέγγιση στη Γεωργία, Ο.Π.2. Μεταποίηση και Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση.

Υπομέτρο 3.2 Ενίσχυση της Πρόσβασης στις αγορές και εξωστρέφεια

Δράση 3.2.1. Σχέδιο Εδαφικού Μάρκετινγκ και τουριστικής προβολής Τροόδους

Προτείνεται ο σχεδιασμός Εδαφικού Μάρκετινγκ για την προώθηση του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος και την προβολή του Τρόοδος σε ειδικές αγορές. Τα τουριστικά προϊόντα θα πρέπει να τροφοδοτήσουν τον σχεδιασμό του μάρκετινγκ με βάση το πέρασμα από την απλή έκθεση των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής, στην ανάδειξη και εγγύηση της σχέσης τοπικών πόρων, εμπειριών και δραστηριοτήτων που προσφέρει η περιοχή για τον επισκέπτη.

Το Εδαφικό Μάρκετινγκ είναι το αποτέλεσμα μιας συλλογικής προσπάθειας αξιοποίησης και προσαρμογής ενός τόπου στο πλαίσιο ανταγωνιστικών αγορών, με στόχο η προτεινόμενη και προσφερόμενη αξία να γίνει αντιληπτή από τους καταναλωτές ως ανώτερη σε σχέση με τους ανταγωνιστές. Το Εδαφικό Μάρκετινγκ θα πρέπει να εργασθεί πάνω στην εικόνα (αναπαραστάσεις, πρόσληψη εικόνας, πραγματικότητα, εικόνες υποσχόμενες), αλλά και στη σημασιοδότηση της περιοχής (χώρος οργανωμένος από τους ανθρώπους) και των επιμέρους τόπων της (πραγματικότητες ιστορικές, κοινωνικό-οικονομικές, κτλ.). Ο σχεδιασμός και η υποστήριξή του θα βασιστεί στη συνεργασία δημόσιων, κοινωνικών και ιδιωτικών δρώντων.

Συγκεκριμένα, προτείνεται η διαμόρφωση σχεδίου ανάδειξης, εγγύησης και προβολής των τοπικών πόρων, εμπειριών και δραστηριοτήτων.

Δράση 3.2.2 Ενίσχυση και αναβάθμιση των θεματικών εκδηλώσεων "γνωριμία με τον τόπο"

Προτείνεται η διαμόρφωση δράσεων οι οποίες αφορούν την ενίσχυση και αναβάθμιση των θεματικών εκδηλώσεων "γνωριμία με τον τόπο". Στις δράσεις αυτές θα αναδεικνύονται τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που παράγει και προσφέρει το Τρόοδος (γεωργικά και βιοτεχνικά προϊόντα, πολιτισμός, κ.ά.). Συστήνεται η ΕΤΑΠΤ σε συνεργασία με το Γραφείο του Επιτρόπου να αναλάβει την διαμόρφωση των δράσεων θεματικών εκδηλώσεων ενώ η ΕΤΑΠ Τροόδους σε συνεργασία με το Ίδρυμα Πολιτισμού Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους να υλοποιήσουν τις δράσεις-εκδηλώσεις που θα προταθούν.

Δράση 3.2.3. «Πύλη του Βουνού»

Δημιουργία "Πύλης του Βουνού" στις μεγάλες πόλεις (προτεραιότητα Λεμεσός και Πάφος), η οποία θα λειτουργεί ως σημείο προβολής και προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών των ορεινών Κοινοτήτων και εκκίνησης δρομολογίων σύνδεσης με κεντρικούς τουριστικούς πόλους του Τροόδους.

Για τη δημιουργία και λειτουργία της "Πύλης του Βουνού", συστήνεται εκπόνηση εμπειρογνωμοσύνης η οποία θα εστιάζει στην:

- (α) ετοιμασία των όρων και προδιαγραφών της ανάπτυξης και λειτουργίας της "Πύλης του Βουνού"
- (β) ετοιμασία των διαδρομών και των σταθμών, του στόλου και των απαραίτητων υποδομών της
- (γ) διαμόρφωση σχεδίου προβολής και δράσεις προώθησης της "Πύλης του Βουνού"

Μετά την ολοκλήρωση των πιο πάνω, συστήνεται η κατασκευή των απαραίτητων υποδομών, η αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού, η συμφωνία σύμβασης εξαγοράς υπηρεσιών (π.χ. για την εκτέλεση των δρομολογίων) και ό,τι άλλο προκύπτει από την εμπειρογνωμοσύνη που θα εκπονηθεί.

Συστήνεται η ΕΤΑΠ Τροόδους, να αναλάβει τον συντονισμό της λειτουργίας της. Για τη λειτουργία συστήνεται η συνεργασία με τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τις ΕΤΑ των επαρχιών. Προτείνεται η ενίσχυση της ΕΤΑΠ Τροόδους (€50.000/έτος) για τα πρώτα πέντε (5) έτη, ενώ αναμένεται η λειτουργία της στη συνέχεια να αποφέρει έσοδα και να είναι αυτοσυντηρούμενη.

Υπομέτρο 3.3. Αναδιοργάνωση δομών υποστήριξης του ορεινού τουρισμού

Δράση 3.3.1. Ίδρυση και λειτουργία Γραφείου Τουρισμού Τροόδους

Δημιουργία Επαρχιακού Γραφείου Τουρισμού υπό την αιγίδα του Υφυπουργείου Τουρισμού και στελεχωμένο κατάλληλα (επιθεωρητές ελέγχου ποιότητας και λειτουργίας). Οι επιθεωρητές θα πρέπει να εκπαιδευτούν σε πεδία που αφορούν τον ορεινό τουρισμό και το ιδιότυπο τουριστικό προϊόν του Τροόδους. Στο γραφείο αυτό θα ενσωματωθεί το υφιστάμενο Κέντρο Πληροφόρησης Πλατρών.

Το Επαρχιακό Γραφείο Τουρισμού Τροόδους θα είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών των τουριστικών δραστηριοτήτων και τον έλεγχο της λειτουργίας των επιχειρήσεων τουρισμού. Η λειτουργία του γραφείου κρίνεται απαραίτητη, ειδικά την πρώτη πενταετία, λόγω των προωθούμενων μεταρρυθμίσεων (Υφυπουργείου Τουρισμού, νέο πλαίσιο κατάταξης, κτλ.) και της αναγκαιότητας στήριξης των επιχειρηματιών του τουρισμού του Τροόδους.

Για τη λειτουργία του γραφείου προτείνεται:

- ✓ Πρόσληψη λειτουργών (υπό την μορφή εξαγοράς υπηρεσιών)
- ✓ Εκπαίδευση των νέων και υφιστάμενων στελεχών (επιθεωρητές), σε πεδία που αφορούν τον ορεινό τουρισμό και το ιδιότυπο τουριστικό προϊόν του Τροόδους (όπως αυτά προσδιορίζονται στην ΕΣΑΟΚ).

Δράση 3.3.2 Αναβάθμιση του ρόλου και ενίσχυση της λειτουργίας της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Τροόδους (ΕΤΑΠ Τροόδους)

Η ΕΤΑΠ Τροόδους θα υποστηρίζει τη διαμόρφωση και εφαρμογή της Στρατηγικής και των Σχεδίων Δράσης για τον ορεινό τουρισμό και πιο επιχειρησιακά:

- Θα εφαρμόζει και παρακολουθεί την ορεινή τουριστική πολιτική (συνεργασία Υφυπουργείου Τουρισμού και Γραφείου Επιτρόπου)
- Θα προωθεί προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (σε συνεργασία με τις προτεινόμενες εκπαιδευτικές δομές (Μονάδα Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας, Παράρτημα ΑΞΙΚ στο Τρόδος) και το ορεινό επιχειρηματικό οικοσύστημα (Μονάδα Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας-ΑνΕΤ/ΑνΕΛεμ)) για την τουριστική επιχειρηματικότητα και για επαγγέλματα σχετικά με τον τουρισμό του βουνού:
 - ο προς τους τοπικούς επιχειρηματίες του τουρισμού, για την εφαρμογή και παρακολούθηση του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας και του νέου πλαισίου κατάταξης (κέντρο επιχειρηματικής στήριξης και ανάπτυξης),
 - ο προς το προσωπικό των τουριστικών επιχειρήσεων (Τουριστική σχολή εκπαίδευσης και κατάρτισης),
 - ο για τουριστικά επαγγέλματα,
- Θα κινητοποιεί όλους τους ενδιαφερόμενους επαγγελματίες και κοινωνικούς φορείς (ξενοδόχοι, εστιατορές, σύλλογοι, αναπτυξιακές εταιρίες, κ.ά.) στον τομέα του τουρισμού, για τη δημιουργία μιας ενιαίας δομής συντονισμού και εκπροσώπησης, με την οποία θα συνεργάζεται η ΕΤΑΠ Τροόδους. Βασικός στόχος της δομής είναι να συμβάλει στην κατασκευή του τουριστικού προϊόντος (ανάπτυξη δραστηριοτήτων και εμπειριών εναλλακτικού τουρισμού), στη σύναψη / προώθηση συμφώνων συνεργασίας και ποιότητας στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού (δραστηριότητες, εμπειρίες / προσδιορισμός προδιαγραφών) και ενίσχυση της συνεργασίας του τουρισμού με τον γεωργικό και βιοτεχνικό τομέα του Τροόδους.
- Θα πραγματοποιεί τις δράσεις προβολής που προτείνονται στο Σχέδιο Εδαφικού Μάρκετινγκ και τουριστικής προβολής Τροόδους (Δράση 3.2.1.)

Η ΕΤΑΠ Τροόδους θα έχει την ευθύνη διαχείρισης και συντονισμού του τουριστικού προϊόντος στο Τρόδος για την προώθηση και παρακολούθησή του. Επίσης, θα συντονίζει δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού μεταξύ του συνόλου των εμπλεκόμενων φορέων (Υφυπουργείο Τουρισμού, Τμήμα Δασών, Αναπτυξιακές Εταιρείες, ιδιώτες επιχειρηματίες).

Προτείνεται η ενίσχυση της λειτουργίας της με την πρόσληψη δύο (2) λειτουργών για:

- την υποστήριξη του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος και τη διαμόρφωση εμπειριών και δραστηριοτήτων με τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων,
- την υποστήριξη και προώθηση του εδαφικού μάρκετινγκ.

Δράση 3.3.3. Δημιουργία Επιτροπής Ελέγχου και Παρακολούθησης

Προτείνεται η δημιουργία Επιτροπής Ελέγχου και Παρακολούθησης υπό τον Υφυπουργό Τουρισμού, στην οποία να μετέχουν το Τμήμα Τουρισμού Υπαίθρου ή και άλλα Τμήματα που θα υποδειχθούν από το Υφυπουργείο Τουρισμού, η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής Τροόδους, η Συντονιστική Επιτροπή του Γεωπάρκου Τροόδους και ο Επίτροπος Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων. Στην επιτροπή θα γίνεται επισκόπηση και συντονισμός των ετήσιων Σχεδίων Δράσης εκάστου φορέα, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, να υπάρχει εξοικονόμηση πόρων και συντονισμός για ουσιαστικές και άμεσα ανταποδοτικές δράσεις.

Υπομέτρο 3.4 Προώθηση της Εκπαίδευσης και κατάρτισης στα τουριστικά επαγγέλματα και στις ειδικές μορφές τουρισμού

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στην Ολοκληρωμένη Παρέμβαση 5: Εκπαίδευση, στο Υπομέτρο 5.5. - Δημιουργία/ Αναβάθμιση Σχολείων Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Υπομέτρο 5.6. - Δημιουργία δομών Μεταλλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) και Δημοσίων Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης στις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους και 5.7. - Δημιουργία Τμημάτων Σχολών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Κέντρου Έρευνας και Καινοτομίας έχουν σκοπό όχι μόνο στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ανάπτυξης του εκπαιδευτικού συστήματος στην περιοχή αλλά και στην ανάδειξη της περιοχής ως βασικού κέντρου παροχής υπηρεσιών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ορεινής επιχειρηματικότητας για όλη την Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο. Ένα σημαντικό ζητούμενο είναι επιπλέον όχι μόνο η προσέλκυση ατόμων από το Τρόοδοι αλλά και από άλλες περιοχές της Κύπρου, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής που θέλουν να ενισχύσουν τα επαγγελματικά τους προσόντα και να λάβουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδιαίτερα στους τομείς του Βιώσιμου Τουρισμού, του Πρωτογενούς Τομέα, της Μεταποίησης, των Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών και της Επιχειρηματικότητας.

Δράση 3.4.1 Δημιουργία/ Αναβάθμιση Σχολείων Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Διαπίστωση των μελετητών και της ΔΜΤΕΕΚ είναι ότι η ενίσχυση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα για την αναζωογόνηση της περιοχής. Η δημιουργία των σχολών θα συμβάλει:

- ✓ στην ενίσχυση της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας ιδιαίτερα για νέους/ες που έχουν την τάση να εγκαταλείπουν την περιοχή,
- ✓ στην μείωση των ποσοστών ανεργίας των νέων 18 έως 30 ετών, ιδίως των νέων εκτός δομών εκπαίδευσης, κατάρτισης ή εργασίας, μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους, με στόχο τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και
- ✓ στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και ενδυνάμωση των νέων της περιοχή

Για να διαπιστωθούν ποια Σχολεία Ειδικού Ενδιαφέροντος, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν στην περιοχή και σε ποια γεωγραφική περιοχή των ορεινών κοινοτήτων λήφθηκε υπόψη η διάγνωση της ΕΣΑΟΚ και τα αποτελέσματά της, όσον αφορά τις ανάγκες και τις προοπτικές των τριών βασικών πυλώνων της ορεινής οικονομίας.

Δράση 3.4.2 Δημιουργία δομών Μεταλλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) και Δημοσίων Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης στις Ορεινές Κοινότητες Τροόδους

(Α) Συστήνεται η εκπόνηση μελέτης προετοιμασίας ίδρυσης και λειτουργίας Σχολής Τουριστικών Επαγγελμάτων, η οποία θα περιλαμβάνει επιχειρησιακό σχέδιο λειτουργίας, προσδιορισμό και κοστολόγηση υποδομής, τα προγράμματα σπουδών (πλήρη και μερική βάση και εξ αποστάσεως) και άλλες υπηρεσίες που θα προσφέρει η Σχολή (έρευνες/ μελέτες, εξέταση και πιστοποίηση προσόντων

κ.α.), δομή οργάνωσης και στελέχωσης, την ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία, τον προϋπολογισμό δημιουργίας και λειτουργίας και το σχέδιο υλοποίησης με χρονοδιαγράμματα εφαρμογής. Η πρόταση εναρμονίζεται με τις συστάσεις της Μελέτης Αναδιοργάνωσης του ΑΞΙΚ για ανάπτυξη επιλεγμένων παραρτημάτων εκτός της πρωτεύουσας.

(Β) Προτείνεται εκπόνηση τεχνικό-οικονομικής μελέτης για να διερευνηθεί και προταθεί η βέλτιστη επιλογή μεταξύ της δημιουργίας Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ) ή Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης (Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης) όσον αφορά την:

(α) Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών (Πολιτισμού και Δημιουργικών Βιοτεχνιών)

(β) Ακαδημία Ορεινής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας – Δημοσθένη Μιτσή (θα διαχειρίζεται και το Σχολείο Ειδικής Κατεύθυνσης)

Συστήνεται όπως στις παραπάνω μελέτες διερευνηθούν και αξιολογηθούν οι εν δυνάμει Ανώτατες και Ανώτερες Σχολές της Κύπρου ή/ και του Εξωτερικού οι οποίες θα ενδιαφέρονταν να συνεργαστούν για την λειτουργία των προτεινόμενων Σχολών. Ακολούθως να καθοριστούν οι τομείς και τα πεδία συνεργασίας.

Διασύνδεση με την ΟΠ5 Εκπαίδευση/Δράση 5.6.2

Δράση 3.4.3 Δημιουργία Τμημάτων Σχολών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Κέντρου Έρευνας, Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)

(Α) Ετοιμασία Σχεδίου κινήτρων προέλκυσης ντόπιων και ξένων Πανεπιστημίων για την ίδρυση και λειτουργία Τμημάτων ή/ και Σχολών στο Τρόδος. Για την ετοιμασία του Σχεδίου θα γίνει επεξεργασία φορολογικών και οικονομικών κινήτρων που θα αποδοθούν στους ενδιαφερόμενους. Επίσης θα αξιολογηθούν και θα παρουσιαστούν η διαθέσιμη προς αξιοποίηση ακίνητη περιουσία, τα καταπιστεύματα ή και οι δωρεές αποδήμων τα οποία δύνανται να διατεθούν προς το σκοπό αυτό. Στο σχέδιο προσέλκυσης θα διαμορφωθεί ο οδηγός προκήρυξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Ο διαγωνισμός θα είναι ανοιχτός και οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλλουν τεχνικό και οικονομικό φάκελο προσφοράς πρότασης.

Με βάση τις ιδιαιτερότητες του Τρόδου και τις δυναμικές του ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα πεδία: περιβάλλον, βιοποικιλότητα, δάσος, υδάτινοι πόροι, γεωλογία, πολιτιστική κληρονομιά, αρχιτεκτονική, τουρισμός ειδικού ενδιαφέροντος, κ.α.

Για σκοπούς διαμόρφωσης του Σχεδίου, παρακολούθησης της διαδικασίας του διαγωνισμού και επιλογής αναδόχου/-ων προτείνεται να συσταθεί Επιστημονική Επιτροπή.

(Β) Προτείνεται η εκπόνηση Τεχνικό-οικονομικής Μελέτης για την ίδρυση και λειτουργία "Διαπανεπιστημιακής Μονάδας Έρευνας, Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)" στο πλαίσιο της πρότασης της ΓΔ ΕΠΣΑ. Θα περιλαμβάνει διερεύνηση των εν δυνάμει συμβαλλομένων Ανώτερων Σχολών της Κύπρου ή/και του Εξωτερικού, καθορισμό των τομέων και πεδίων συνεργασίας, καθορισμού των υπηρεσιών που θα προσφέρει η Μονάδα, των αναγκών σε υποδομές, την δομή οργάνωσης και στελέχωσης, την ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία, τον προϋπολογισμό δημιουργίας και λειτουργίας και το σχέδιο υλοποίησης με χρονοδιαγράμματα εφαρμογής.

Διασύνδεση με την ΟΠ 5 Εκπαίδευση, Δράση 5.7.2

Δράση 3.4.4. Εκπαίδευση και κατάρτιση για την τουριστική επιχειρηματικότητα

Πρώτωση της εκπαίδευσης και κατάρτισης για την τουριστική επιχειρηματικότητα (απόκτηση δεξιοτήτων των εργαζομένων σε τουριστικές επιχειρήσεις) και για επαγγέλματα σχετικά με τον τουρισμό του βουνού (ορεινή περιήγηση, εμπειρίες, ειδικές μορφές τουρισμού, κτλ.) σε επαγγελματίες και εργαζόμενους του τομέα.

Η Μονάδα Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας, μέσω του προτεινόμενου Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας, θα καταγράψει τις ανάγκες υποστήριξης των επιχειρηματιών τουρισμού και θα σχεδιάσει τις αναγκαίες δράσεις υποστήριξης (συμβουλευτική). Η διαμόρφωση των προγραμμάτων κατάρτισης θα προωθείται σε συνεργασία της ΕΤΑΠ Τροόδους με τη Μονάδα Ανάπτυξης Ορεινής Επιχειρηματικότητας (Διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά βίου Μάθηση). Μέσα από την Ο.Π.5. Εκπαίδευση, προτείνεται η ενίσχυση και αναβάθμιση του Ξενοδοχειακού Τμήματος Τεχνικής Σχολής του Απεήτειου Γυμνασίου Αγρού, με την εισαγωγή κλάδου θεωρητικής κατεύθυνσης / λειτουργία και διαχείριση μονάδων φιλοξενίας.

Μέσα από τα ειδικά διαμορφωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και διαγωνισμούς επιχειρηματικότητας στα σχολεία που θα προσφέρουν οι παραπάνω φορείς, θα αναβαθμιστούν οι δεξιότητες και ικανότητες των νέων της περιοχής και των επαγγελματιών του τουρισμού, υποστηρίζοντας την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στο τουρισμό και συμβάλλοντας στη συγκράτηση των νέων στην περιοχή.

Διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια βίου Μάθηση και την Ο.Π.5. Εκπαίδευση (Δράση 5.5.3. Αναβάθμιση Τεχνικής Ξενοδοχειακής Σχολής στο Απεήτειο Γυμνάσιο – Λύκειο Αγρού και Δράση 5.7.1. Ίδρυση και λειτουργία Διαπανεπιστημιακή Μονάδα Έρευνας Καινοτομίας και Πειραματισμού (Experimental)).

Δράση 3.4.5 Διαμόρφωση και εφαρμογή σχεδίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για την "Κυπριακή Φιλοξενία" και την γνωριμία με τον τόπο

Διαμόρφωση ενός σχεδίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για την "Κυπριακή Φιλοξενία", του Κυπριακού πολιτισμού και τη γνωριμία με τον τόπο. Οι συγκεκριμένες εκπαιδεύσεις και καταρτίσεις θα αφορούν όλους τους επαγγελματίες του Τροόδους και θα εφαρμοστούν με προτεραιότητα στους επιχειρηματίες τουρισμού και σε αυτούς που εντάσσονται σε σχέδια αλυσίδων αξίας και συμφώνων συνεργασίας. Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλους τους ενδιαφερόμενους (κατοίκους, υπαλλήλους, επιχειρηματίες) μέσω της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Η δράση βρίσκεται σε διασύνδεση με τις Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση και την Ο.Π.5. Εκπαίδευση. Θα αναπτυχθούν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα αφορούν όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης μέχρι την ανώτατη εκπαίδευση στον τουρισμό και στις τουριστικές δραστηριότητες.

Υπομέτρο 3.5 Διαμόρφωση Πλαισίου για τον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση των καταλυμάτων και των κέντρων αναψυχής της περιοχής

Δράση 3.5.1 Καταγραφή και αξιολόγηση των διαφόρων καταλυμάτων, με βάση την υποδομή και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών τους

Καταγραφή και αξιολόγηση των διαφόρων καταλυμάτων με βάση την υποδομή και την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών τους και κατηγοριοποίησή τους σε τρεις ομάδες:

1. Υφιστάμενα καταταγμένα καταλύματα, που δύνανται να αναβαθμίσουν τις υποδομές και υπηρεσίες τους με βάση το νέο πλαίσιο κατάταξης,
2. Υφιστάμενα καταλύματα άνευ κατάταξης, που δύνανται να ενταχθούν στο νέο πλαίσιο κατάταξης, και
3. Καταλύματα ειδικού τύπου για τα οποία δεν έχει προβλεφθεί πρόνοια κατάταξης (Αγροτουριστικά και Παραδοσιακά Καταλύματα, Ορεινά Καταφύγια, albergo diffuso / scattered hotel, κ.ά.)

Στο πλαίσιο της οργάνωσης του τουριστικού τομέα και της ανάδειξης των ποιοτικών χαρακτηριστικών των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα καταλύματα της περιοχής και της ένταξης αυτών σε σύμφωνα συνεργασίας με βάση συστημάτων εγγύησης ποιότητας και ταυτότητας, προτείνεται διενέργεια έρευνας καταγραφής και αξιολόγησής τους, με βάση την υποδομή και την ποιότητα των υπηρεσιών και των εμπειριών που προσφέρουν.

Στη συνέχεια, προτείνεται η ετοιμασία συστάσεων για κάθε επιχείρηση, ώστε να αναβαθμίσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους.

Δράση 3.5.2 Προσαρμογή του πλαισίου στις ανάγκες και απαιτήσεις της τουριστικής ανάπτυξης στο Τρόδος (εσωτερική διαδικασία Υφυπουργείου Τουρισμού)

Προτείνεται η εκπόνηση μιας εμπειρογνωμοσύνης για τη διαμόρφωση προνοιών για ενσωμάτωση στο νέο Πλαίσιο Κατάταξης και τροπολογία σχετικά με τα:

- (α) Καταλύματα ειδικού τύπου για τα οποία δεν έχει προβλεφθεί πρόνοια κατάταξης (Αγροτουριστικά, Παραδοσιακά Καταλύματα, Ορεινά Καταφύγια, κ.ά.)
- (β) Προσαρμογή προδιαγραφών για ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων νέου τύπου με βάση τις ιδιαιτερότητες της περιοχής (π.χ. καταλύματα σε μη ενιαίο χώρο – τύπος albergo diffuso / scattered hotel, κ.ά.)

Προτείνεται διαμόρφωση τροπολογίας του υφιστάμενου πλαισίου κατάταξης, το οποίο θα προωθηθεί από το Υφυπουργείο Τουρισμού προς έγκριση. Οι πρόνοιες θα πρέπει να ενταχθούν στη νέα Δήλωση Πολιτικής Τροόδους (η δράση θα είναι σε διασύνδεση της δράσης με τη Σ.Π.3. Πλαίσιο Χωρικής Οργάνωσης).

Υπομέτρο 3.6 Προσαρμογή και εφαρμογή χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την υποστήριξη του ορεινού τουρισμού

Δράση 3.6.1 Διαμόρφωση Σχεδίων χορηγιών για επιχειρήσεις ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδική μοριοδότηση για επενδυτικές προτάσεις συνεργασίας με τους υπόλοιπους τομείς της ορεινής οικονομίας

Για τη διαμόρφωση εμπειριών και δραστηριοτήτων με βάση το διαμορφωμένο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν της περιοχής, προτείνεται η υποστήριξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων που θα αναπτύξουν ειδικές μορφές τουρισμού ή/και δραστηριότητες στη φύση (ενίσχυση – δημιουργία επιχειρήσεων προώθησης και προβολής δραστηριοτήτων στη φύση, βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών και αξιολόγησης της φέρουσας ικανότητας της περιοχής παρέμβασης).

Συγκεκριμένα, προτείνεται η διαμόρφωση κινήτρων και πλαισίου χρηματοδότησης για την ανάπτυξη και την υποστήριξη των παραπάνω επιχειρήσεων και η ένταξη σχετικών προνοιών στην νέα προγραμματική περίοδο 2021-27. Το σχέδιο κινήτρων θα προωθηθεί από το Υφυπουργείο Τουρισμού.

Η δράση διασυνδέεται με την Σ.Π.3. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού και Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Διά Βίου Μάθηση.

Δράση 3.6.2 Διαμόρφωση σχεδίων προσέλκυσης ομάδων ειδικών μορφών τουρισμού, προσαρμοσμένων στο ορεινό τουριστικό προϊόν

Προτείνεται η διαμόρφωση σχεδίων για την προσέλκυση ειδικών μορφών τουρισμού, προσαρμοσμένων στο ορεινό τουριστικό προϊόν (π.χ. αθλητικός και προπονητικός τουρισμός). Τα σχέδια θα προσδιορίσουν τα κίνητρα που θα παρέχονται σε φορείς για να προσελκύσουν ομάδες ενδιαφερόντων ειδικών μορφών τουρισμού, όπως προσδιορίζονται στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν.

Η δράση στηρίζει την Σ.Π.3. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού και διασυνδέεται με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθηση.

Δράση 3.6.3 Διαμόρφωση Σχεδίου Χορηγιών για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των καταλυμάτων και των κέντρων αναψυχής

Προτείνεται η εκπόνηση μιας εμπειρογνομosύνης για τη διαμόρφωση κινήτρων (πολεοδομικών, χρηματοδοτικών, κ.ά.) για τα:

- Κέντρα αναψυχής: (i) σχέδιο για μικρές παρεμβάσεις αισθητικής ανάπλασης του χώρου, της επίπλωσης και του εξοπλισμού των επιχειρήσεων και της ποιότητας των υπηρεσιών, (ii) σχέδιο δημιουργίας νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων κέντρων αναψυχής με πολλαπλούς ρόλους (εστίαση, πωλητήριο, χώρος γευσιγνωσίας, κ.ά.)
- Καταλύματα που λειτουργούν στην περιοχή και επιθυμούν να ενταχθούν / προσαρμόσουν τη λειτουργία τους στο νέο πλαίσιο κατάταξης.

Τα κίνητρα προτείνεται να εστιάσουν στην ταυτότητα, την ποιότητα και τις υπηρεσίες.

Η δράση στηρίζει την Σ.Π.3. Πολιτική προσέλκυσης και υποδοχής νέου πληθυσμού και βρίσκεται σε διασύνδεση με την Ο.Π.4. Επιχειρηματικότητα και Δια Βίου Μάθηση.

Δράση 3.6.4 Ενίσχυση τουριστικών επιχειρήσεων

Η ολοκληρωμένη παρέμβαση για τον τουρισμό στο Τρόδος, βασικός πυλώνας της τοπικής οικονομίας, ολοκληρώνεται μέσα από τις στοχευμένες χρηματοδοτικές ενισχύσεις των επιχειρηματιών τουρισμού. Ως μοχλός δραστηριοποίησης, οι ενισχύσεις παραχωρούνται με σκοπό:

- Την ανάπτυξη του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος Τρόδους.
- Το πέρασμα από το κατάλυμα στη δραστηριότητα με την ενσωμάτωση τοπικών εμπειριών λειτουργιών και δραστηριοτήτων.
- Την ενίσχυση της συνεργασίας των επιχειρηματιών τουρισμού μεταξύ τους ή και με επαγγελματίες των άλλων πυλώνων της οικονομίας για την ανάπτυξη clusters, δίκτυα, και αξιακές αλυσίδες.

Επιπλέον, με τη διαμόρφωση πλαισίου κατάταξης προσαρμοσμένου στις ιδιαιτερότητες της περιοχής και στο ιδιότυπο τουριστικό προϊόν της, προωθείται η υποστήριξη των ιδιοκτητών καταλυμάτων για την προσαρμογή τους, με προϋπόθεση την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και υποδομών τους. Με την ίδια προϋπόθεση συστήνεται η ενίσχυση των κέντρων αναψυχής (ενίσχυση για την αισθητική ανάπλαση του χώρου, την επίπλωση και τον εξοπλισμό των επιχειρήσεων, και την απόκτηση χώρων με πολλαπλούς ρόλους (εστίαση, πωλητήριο, χώρος γευσιγνωσίας, κ.ά.)).

Η περιοχή Τρόδους απορρόφησε τις δύο (2) προηγούμενες προγραμματικές περιόδους (2004-2006, 2007-2013) μέσα από το Σχέδιο κινήτρων για επενδύσεις αιεφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος (1 επιχείρηση), τα Σχέδια χορηγιών αγροτουρισμού 2004-2006 & 2007-2013 και το Σχέδιο Ενίσχυσης Νεανικής Επιχειρηματικότητας 2007-2013 & 2014 -2020 (2 επιχειρήσεις) το ποσό των 12,110,815,64εκ € στις ακόλουθες κατηγορίες χρηματοδοτήσεων:

Περιγραφή	Αρ. Επιχειρήσεων που έλαβαν επιχορήγηση	Ποσό Χρηματοδότησης	Ολικό ποσό επένδυσης
Ξενοδοχεία - Αγροτουριστικά Καταλύματα	58	8,727,304.81 €	22,005,301.08 €
Εστιατόρια	24	1,132,194.82 €	2,330,164.29 €
Άλλες Υποδομές	4	2,216,316.01 €	7,448,857.76 €
ΣΥΝΟΛΟ	86	12,110,815.64 €	31,859,323.13 €

Η εφαρμογή δράσεων της παρούσας Ολοκληρωμένης Παρέμβασης αναμένεται να συμβάλλει στην ένταξη επιχειρήσεων τουρισμού (καταλύματα, κέντρων αναψυχής, ειδικές μορφές τουρισμού, κ.ά.) σε χρηματοδοτήσεις για την περίοδο 2021-2027 ως ακολούθως:

Κατηγορίες χρηματοδοτήσεων	Στόχος	Ποσά (εκ €)
Ποιοτική αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υφιστάμενων κέντρων αναψυχής και καφενείων (μικρές παρεμβάσεις)	ενίσχυση 100 υποστατικών (ποσοστό χρηματοδότησης 50% με ανώτατο ποσό χορηγίας τις €50,000). Περιλαμβάνει εξοπλισμό και συμβουλευτικές υπηρεσίες.	3,5
Μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεις για αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό υφιστάμενων κέντρων αναψυχής και καφενείων ή και δημιουργίας νέων σε υφιστάμενες οικοδομές	ενίσχυση 30 επιχειρήσεων (ποσοστό χρηματοδότησης 50% με ανώτατο ποσό χορηγίας τις €150,000). Περιλαμβάνει εξοπλισμό και συμβουλευτικές υπηρεσίες.	3,0

Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υφιστάμενων καταλυμάτων, ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος, επιμήκυνση της περιόδου λειτουργίας	ενίσχυση 40 επιχειρήσεων (ποσοστό χρηματοδότησης 50% με ανώτατο ποσό χορηγίας τις €200,000 ή ποσοστό 35% με ανώτατο ποσό χορηγίας το €1,050,000). Περιλαμβάνει εξοπλισμό και συμβουλευτικές υπηρεσίες.	8,0
Υποστήριξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων που θα αναπτύξουν ειδικές μορφές τουρισμού – εναλλακτικά είδη ή/και δραστηριότητες στη φύση (περιλαμβάνει γραφεία υπηρεσιών προώθησης και προβολής δραστηριοτήτων στη φύση)	ενίσχυση 50 πρωτοβουλιών (ποσοστό χρηματοδότησης 50 -75% με ανώτατο ποσό χορηγίας από 50 έως 200 χιλιάδες €, ανάλογα από το πρόγραμμα και την πηγή χρηματοδότησης). Περιλαμβάνει εξοπλισμό και συμβουλευτικές υπηρεσίες.	3,5
Σύνολο		18

Δράση 3.6.5 Ενίσχυση δημοσίων υποδομών σε περιοχές προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος

Οι αναγκαίες υποδομές (μικρές παρεμβάσεις, μονοπάτια, παρατηρητήρια, ορεινά καταφύγια, κτλ.) που θα αναπτυχθούν, θα υποδειχθούν από τη μελέτη για τη διαμόρφωση του ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος (Δράση 3.1.1.). Λόγω της υψηλής πυκνότητας φυσικών και πολιτιστικών πόρων, και του μεγάλου αριθμού διαδρομών οι οποίες χαράχθηκαν τα τελευταία χρόνια, συστήνεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών για προσέλκυση πεζοπορικού, ορειβατικού και ποδηλατικού τουρισμού κατά προτεραιότητα. Οι υφιστάμενες υποδομές θα αναβαθμιστούν κατά προτεραιότητα για να πληρούν τα διεθνή πρότυπα. Με βάση τα πιο πάνω, το περιβάλλον θα αξιοποιηθεί με ήπιο τρόπο για την ενίσχυση της οικονομίας της περιοχής.

Οι υποδομές (αναπτύξεις και διευθετήσεις) για την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων σε περιοχές προστασίας θα αναπτυχθούν, λαμβάνοντας υπόψη των ειδικών όρων και προδιαγραφών που θα διαμορφωθούν (Δράση 3.1.2.) για το σκοπό αυτό.

Στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους πραγματοποιήθηκαν μη παραγωγικές επενδύσεις σε δασικές εκτάσεις (μονοπάτια, εκδρομικοί χώροι, κτλ.) ύψους περίπου 4 εκ. €. Με βάση τη χωρική διάγνωση της περιοχής, την ανάλυση και αξιολόγηση των υποδομών αυτών, καθώς και την πρόταση για ανάπτυξη ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος, συστήνουμε την ενίσχυση δημοσίων υποδομών (δημιουργία / αναβάθμιση μονοπατιών, παρατηρητηρίων, ορεινών καταφυγίων) με το ποσό των 5,4 εκ. €.

Δράση 3.6.6 Δημιουργία Ταμείου Εγγυήσεων και Εργαλείων Μικροχρηματοδότησης

Ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση:

- Δημιουργία ή και αξιοποίηση ευέλικτου πλαισίου μικροχρηματοδοτήσεων για ΜΜΕ,
- Αξιοποίηση περιφερειακών και διακρατικών συμφωνιών

Προσαρμογή ευρωπαϊκών και εθνικών σχεδίων χορηγιών στον ορεινό τουρισμό